

UNIVERZITA KARLOVA

Fakulta sociálních věd

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

KNIHA JAKO MÉDIUM

a její postavení v současném mediálním světě,

vzájemné vztahy, vazby a souvislosti

Autorka práce: Martina Maličková

Vedoucí práce: Doc. PhDr. Jan Halada, CSc.

V Praze 2006

Tato diplomová práce byla ophájena dne:
a hodnocena stupněm: *M. bene*
Předseda komise: *✓*

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou práci vypracovala samostatně s použitím uvedených pramenů a literatury. Počet znaků: 96 984 bez příloh.

V Praze dne 18. května 2006

Martina Maličká

Poděkování:

Děkuji Doc. PhDr. Janu Haladovi, CSc., za trpělivost a laskavé konzultace. Dále děkuji všem pedagogům FSV UK, kteří přispěli k mému vzdělání, a v neposlední řadě také své rodině.

SCHVÁLENO
Přihláška bakalářské práce

Univerzita Karlova v Praze Fakulta sociálních věd		
Došlo dne:	10 -06- 2005	-1-
C.j. 7872	Příloh: 1	Skanaení hesle.
Přiděleno	67	

Jméno studenta: **Martina Maličká**

Semestr: **IV.**

Mediální zaměření: **tisk**

Název práce: **Kniha jako médium, její postavení v současném mediálním světě, vzájemné vztahy, vazby a souvislosti**

Základní vymezení tématu (základní hypotéza):

Cílem bakalářské práce je objasnit postavení knihy v současném mediálním světě a to především porovnáním prezentování knihy jako média v denících Mladá fronta Dnes a Právo v časovém úseku roku 2004. Z hlediska kvalitativní a kvantitativní analýzy otištěných materiálů budu především sledovat práci literárních kritiků a recenzentů. Budu vycházet z hypotézy, že v Právu je literatuře věnován větší prostor než v Mladé frontě Dnes, a ráda bych v této souvislosti vysledovala interní filozofii obou deníků.

Teze bakalářské práce:

Srovnání obsahové a jazykové stránky kulturních rubrik deníků Mladá fronta Dnes a Právo.

Analýza frekvence poměru výskytu kritik, recenzí, anotací a informací o knihách ve vztahu k ostatním médiím.

Zhodnocení podílu literárních žánrů ve sledovaných denících.

Rozhovory se zástupci kulturních rubrik obou médií.

Seznam základní literatury:

primární:

Mladá fronta Dnes, rok 2004

Právo, rok 2004

excerpce z denního tisku na téma knižní kultura:

Labyrint Revue

Literární noviny

Reflex

Týden

sekundární:

Halada, J.: Člověk a kniha, Praha: KAROLINUM, 1993

Pavlát, L.: Tajemství knihy, Praha: ALBATROS, 1988

Petrusek, M.: Sociologie a literatura, Praha: CESKOSLOVENSKÝ SPISOVATEL, 1990

Pistorius, V.: Jak se dělá kniha, Praha: PASEKA, 2003

Šmejkalová, J.: Kniha (K teorii a praxi knižní kultury), Brno: HOST, 2000

Jméno konzultanta: **Doc. PhDr. Jan Halada, CSc.**

(svým podpisem potvrdí, že souhlasí se spoluprací na tématu, schvaluje základní teze a ve stanoveném termínu odevzdá posudek na práci):

Datum 10. 6. 2005

Podpis studenta

Podpis konzultanta

Obsah

Předmluva

1. Vymezení základních pojmů	10
1.1 Vymezení pojmů „kultura“ a „literatura“	10
1.2 Kulturní rubrika deníku Právo	12
1.2.1 Film	13
1.2.2 Televize	13
1.2.3 Hudba	13
1.2.4 Divadlo	14
1.2.5 Výtvarné umění	14
1.2.6 Rubrika „Moje tipy“	14
1.3 Kulturní rubrika deníku Mladá fronta DNES	14
1.3.1 Film	15
1.3.2 Televize	15
1.3.3 Hudba	15
1.3.4 Divadlo	16
1.3.5 Výtvarné umění	16
Poznámky ke kapitole 1	17
2. Kniha jako médium	18
2.1 Pojem „médium“	18
2.2 Kniha ve vztahu k ostatním médiím	19
2.3 Písmo	20
2.4 Vynález knihtisku	20
Poznámky ke kapitole 2	22
3. Prezentace knihy v denících Právo a Mladá fronta DNES	23
3.1 Prezentace knihy v deníku Právo	23
3.2 Prezentace knihy v deníku Mladá fronta DNES	24
3.3 Srovnání	25
3.4 Výsledek srovnání	35
Poznámky ke kapitole 3	37
4. Fenomén Harryho Pottera	38
4.1 Reakce čtenářského publika	38

4.2 Harry Potter v Právu	39
4.3 Harry Potter v Mladé frontě DNES	40
4.4 Shrnutí	42
Poznámky ke kapitole 4	43
5. Rozhovory	44
5.1 Rozhovor se zástupcem kulturní rubriky deníku Právo	44
5.2 Rozhovor se zástupkyní kulturní rubriky Mladé fronty DNES	47
Závěr	51
Résumé	53
Seznam použité literatury a pramenů	54
Přílohy	55

Předmluva

Literatura byla vždy jedním z mých největších zájmů a koníčků. Ovšem kromě literatury samotné mě zajímá i její forma či ztělesnění a tím je kniha. Kniha jako předmět, který má svá specifika, např. materiál, vůni, váhu ad.

Napsat knihu je velké umění. Člověk potřebuje jistou dávku talentu, trpělivosti a v neposlední řadě také určitý objem znalostí a životních zkušeností. Autor musí mít co říct. Ne každý autor se za svoje úsilí dočká uznání, avšak rozhodně se na světě najde více slavných spisovatelů než typografů, sazečů knih, tiskařů atd. Profesí, které mají co do činění s knihou, je mnoho, ale jen málokdo si jejich důležitost uvědomuje.

Jak jsem se už zmínila, kniha mě vždy zajímala nejen teoreticky, ale i jako předmět, kterého se mohu dotknout, který má určitou fyzickou i duchovní hodnotu a který je krásný ve své vnější i vnitřní formě.

Stejně jako kniha mě vždycky fascinovala média. V dnešním světě je jejich funkce více než pouze důležitá. Média skutečně hýbou světem, i když je to otřepaná fráze. A stejně jako pro život každého z nás jsou dnes nepostradatelná také pro existenci knihy. Při současné knižní produkci musí každý jednotlivý výtisk „bojovat o přežití“ a k tomu jsou mu média velice užitečná. Prostřednictvím médií se lidé o knihách dozvídají, média dělají knihám reklamu. V tomto případě neexistuje negativní reklama – každá zmínka o knize je pro ni přínosem, protože jinak by zůstala ztracená v nepřehledném množství publikací, kterým se nikdy pozornosti nedostane.

Proto je pro každou knihu životně důležité, aby se některý z novinářů rozhodl věnovat pozornost právě jí. Ale na základě čeho se tento výběr koná?

Abych spojila svůj zájem o knihu a potřebu proniknout do tajů mediálního světa, rozhodla jsem se pro studium žurnalistiky na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy. Při výběru tématu své závěrečné bakalářské práce jsem dlouho neváhala – vybrala jsem si téma, které je mi blízké a které mi umožňuje dále prohloubit mé poznatky z mediální i literární scény: „Kniha jako médium a její postavení v současném mediálním světě, vzájemné vztahy, vazby a souvislosti.“

Cílem této práce mělo být objasnění postavení knihy v současném, především českém mediálním světě. Srovnání českého a zahraničního prostředí a jejich interpretace knihy by jistě bylo také zajímavé, ale určitě by přesáhlo rozsah bakalářské práce, stejně jako kdybych se rozhodla podrobněji věnovat způsobu prezentace knihy ve vztahu k ostatním médiím.

V rámci českých tištěných médií jsem vybrala dva deníky, zabírající důležité místo na českém trhu: *Mladou frontu DNES* a *Právo*. Oba podle výzkumu společnosti ABROmedia patří mezi nejčtenější české deníky.

Rozhodla jsem se porovnat, jak je kniha prezentována v jejích kulturních rubrikách. Příspěvky z literatury se samozřejmě objevují i v jiných částech novin, např. v denním zpravodajství, v různých specializovaných přílohách a samozřejmě také v příloze Salonu deníku *Právo* a Kavárna *Mladé fronty DNES*, která začala vycházet 12. června 2004. Mě však zajímalo, jak je kniha prezentována v denním kontextu a kulturní rubrika patří mezi tradiční součást každého všeobecně zaměřeného deníku.

Jako časové období jsem si pro své srovnání vybrala rok 2004 jako nejaktuálnější ucelený časový úsek, na kterém budu moci prezentovat výsledky svého zkoumání. Vzhledem k tomu, že jsem na tomto projektu začala pracovat už koncem roku 2005, bych totiž za tento rok neměla k dispozici souhrnně všechny potřebné materiály.

Jako metodu zkoumání jsem zvolila především komparaci obsahu obou deníků, tj. dostatečně rozsáhlého empirického materiálu pro toto srovnání, a na blíže určeném vzorku (jeden měsíc) jsem provedla kvalitativní a kvantitativní analýzu. Tento vzorek je samozřejmě pouhou dvanáctinou celku, přesto se domnívám, že se výsledky na něm zjištěné dají aplikovat na všech dvanáct měsíců roku 2004.

K mediálnímu obrazu knihy patří také fenomén bestselleru, u kterého média hrají důležitou roli. Začátkem roku 2004 vyšlo české vydání pátého dílu vyprávění o Harrym Potterovi autorky J. K. Rowlingové. Všechny její knihy se zatím staly bestsellery. Rozhodla jsem se tedy věnovat i tomu, jak byl tento příklad bestselleru podán ve zvolených dvou periodických.

Z kulturních rubrik *Mladé fronty DNES* a *Práva* jsem vybrala vždy jednoho zástupce pro interview, které by mi mělo pomoci blíže porozumět interní filozofii obou deníků.

Doufám, že tato práce pomůže nejen mně více porozumět světům literatury a médií, jejich propojení a snad i získat představu, jakým směrem se knižní produkce bude ubírat dál.

1. Vymezení základních pojmů

V této kapitole se pokusím vysvětlit pojmy důležité pro celou tuto práci, jako jsou například pojmy kultura, literatura, masová média či rubrika, respektive kulturní rubrika. Dále krátce představím kulturní rubriky obou sledovaných periodik a stručně shrnu oblasti kultury, kterým se věnují, především film, televizi, hudbu, divadlo a výtvarné umění. Literaturu jako oblast kultury z tohoto výčtu záměrně vynechávám, protože se jí budu podrobněji věnovat v kapitole 3.

1.1 Vymezení pojmů „kultura“ a „literatura“

Podle *Všeobecné encyklopedie ve čtyřech svazcích*, vydané Nakladatelským domem OP v roce 1998, znamená pojem **kultura** obecně způsob péče a úroveň znalostí (odtud se odvíjí pojmy jako kultura jazyková, kultura těla, kultura obrazová, kultura politická, kultura právní). Jako komplexní termín označuje souhrn materiálních i duchovních hodnot vytvářených lidstvem v celé jeho historii, které nejsou výhradně biologické povahy a nejsou dědičně předávány z generace na generaci.

Materiální kultura je souhrn hmotných hodnot (technika, stavby, umělecké a řemeslné výroby aj.), duchovní kultura je souhrn výsledků v oblasti vědy, umění a společenského života vůbec (zvyky, tradice, sociální organizace). Vlivem kultury na přírodní prostředí a organizaci prostoru se zabývá kulturní geografie.

Kulturu lze chápat také jako specifický lidský fenomén tvořený z konvencionalizovaných vzorců myšlení a chování (včetně tzv. temperamentu a národní povahy); zahrnuje komunikační systémy (jazyk), hodnotové systémy, víry, sociální a politické organizace, obživné a jiné ekonomické aktivity, vědu, umění aj. V pojetí sociální antropologie 19. století byla kultura vědomým produktem lidské mysli a konání a podle toho byly hodnoceny tzv. kultury jednotlivých etnik a národů jako projevy dosaženého stupně vývoje. Nízká úroveň materiální kultury ale často neodpovídá úrovni duchovní kultury, která je např. u tzv. primitivních národů velmi bohatá a rozvinutá. V současnosti je proto kultura chápána jako obecný rámec, ve kterém lidé v procesu učení získávají dobově a místně specifický soubor hodnot, názorů a jiných kulturních rysů, skrze který vnímají a interpretují veškerou realitu svého bytí.

V úzkém pojetí je kultura brána jako existence, produkce a konzumace duchovních statků, zejména uměleckých („jít za kulturou“).

Z antropologického a sociologického hlediska se kulturou rozumí způsob konání, cítění a myšlení, který je vlastní určité lidské populaci (např. kultura Inuitů, kultura lidová, kultura studentů).

V archeologii je kultura souhrn všech nálezů z určité doby a z určitého prostředí, které předpokládají shodný vývoj (únětická kultura, kultura lidu popelnicových polí apod.).¹

Masová kultura je v encyklopediích vysvětlována jako souhrn vědomostí a hodnot zprostředkovaných hromadnými sdělovacími prostředky (tisk, rozhlas, televize) a dalšími formami masového působení (reklama, gramofonový průmysl, zábavní parky a estrády apod.). Podle *Všeobecné encyklopedie ve čtyřech svazcích* vzniká až v souvislosti se vznikem moderní, tzv. konzumní společnosti, založené na standardnosti (uniformitě) produktů (tzv. kulturní průmysl), jejichž konzumací se zpětně vytváří uniformní konzumní člověk, požadující další produkty masové kultury. Je to dosti rozporuplný jev, který je různými sociology a teoretiky kultury hodnocen různě.²

Stejná encyklopedie vymezuje i pojem **literatura**. Podle ní zahrnuje všechny písemné projevy určitého národa, epochy, lidstva. Základním vyjadřovacím prostředkem je spisovný jazyk (ne vždy jazyk národní, např. do české literatury období středověku a počátku novověku jsou zahrnována díla psaná staroslověnsky, latinsky i německy). Literatura se dělí podle oboru a tematiky, podle jazyka, jímž je psána, podle epochy (antická, starověká aj.). Podle funkce se dělí na literaturu věcnou, zaměřenou na poznání a sdělení (spisy vědecké, odborné, popularizační, publicistika), a literaturu uměleckou, zaměřenou na estetický účinek (zahrnuje i lidovou slovesnost). Literatura umělecká se dělí na tři základní druhy (lyrika, epika, drama), řadu historicky vzniklých žánrů (epos, román – pikareskní, psychologický, tragédie) a literaturu proudů a směrů (klasicismus, romantismus aj.). Pojem literatura lze také chápat jako veškerý literární materiál (knižní a časopišecký) týkající se určitého oboru, předmětu zájmu.³

Akademický slovník cizích slov, vydaný nakladatelstvím Academia v roce 2005, vysvětluje pojem **kultura** jako souhrn duchovních a materiálních hodnot vytvořených a vytvářených lidstvem v celé historii. Duchovní kultura je soubor výsledků činnosti lidské společnosti v oblasti vědy, umění a společenského života vůbec v určitém historickém období. Materiální kultura je soubor materiálních hodnot lidské společnosti vytvořený zejména výrobní činností, zkušenostmi, nástroji a technikou. Z archeologického hlediska se pojmem kultura míní souhrn všech nálezů z určité doby a z určitého prostředí, které jsou svědectvím shodného vývoje: např. kultura únětická, kultura krétská apod. Další hledisko je lingvistické: jazykovou kulturou je myšlena všestranná péče o spisovný jazyk, zvláště teoretické úsilí o jeho vytříbenost. V polygrafii se kulturou myslí stupeň výtvarné umělecké i technické hodnoty tištěných obrazů.⁴

Literatura je ve stejné publikaci popsána jako souhrn slovesných děl uměleckých i odborných a jejich tvorba. Hovoří se o české či světové literatuře, krásné literatuře, beletrii, literatuře dětské, dobrodružné, cestopisné, vědecké, odborné, lékařské či technické. Přeneseně se například

pojmem hudební literatura mohou myslet spisy o hudbě nebo tištěná hudební díla. Dále se dá pojem literatura chápat jako souhrn děl či statí k určité otázce (v odborné knize nebo spise), nebo také jako souhrn děl určených ke studiu.⁵

Větší důraz na autora dává v definici pojmu **literatura** Lumír Klimeš ve *Slovníku cizích slov* z roku 1998: literatura je zde souhrn slovesných děl uměleckých i odborných, je chápána jako soupis knih, časopiseckých článků apod. týkajících se daného tématu (a k němuž autor při tvorbě své práce přihlížel) nebo jako soubor prací uložených k studiu.⁶

Podle všeobecné encyklopedie *Universum*, vydané nakladatelstvím Odeon v roce 2000, znamená pojem **literatura** souhrn písemnictví lidstva, v užším smyslu pak souhrn jazykových uměleckých děl (krásná lit.), a to jak písemně dochovaných, tak ústně předávaných (např. mýty, lidové písně). Literatura je členěna podle jazyků (národní literatura), epoch (antická literatura, barokní literatura atd.), věcných oblastí (odborná literatura) a druhů slovesného umění (lyrika, epika, drama).⁷

Jelikož se tato práce bude zabývat především postavením knihy v kulturních rubrikách deníků *Právo* a *Mladá fronta DNES*, je třeba vysvětlit také pojem **rubrika**, respektive **kulturní rubrika**. *Praktická encyklopedie žurnalistiky*, vydaná v roce 2002 nakladatelstvím Libri, ho vysvětluje jako místo v novinách, označující pravidelné umístění materiálů pod společným záhlavím, spojené společným tématem (např. domácí zprávy, zahraniční zprávy) nebo společným zaměřením (např. sport, kultura, ekonomika, politika). Zároveň se tímto slovem označuje oddělení redakce, např. kulturní rubrika ve významu abstraktním i konkrétním.⁸

1.2 Kulturní rubrika deníku Právo

Když opomeneme pravidelnou kulturní přílohu deníku *Právo* Salon, která v roce 2004 vycházela každý čtvrtek, zabírá každodenní kulturní rubrika jednu stranu (výjimečně dvě). Tento prostor se projevuje na rozsahu jednotlivých článků a na obsahu strany celkem: pokud se má na stranu vejít více příspěvků, musí být stručné, pokud jsou příspěvky delší, nemůže jich být na stránce tolik, obzvlášť když někdy prostor zabírá ještě placená inzerce, jako tomu je např. v *Právu* z pondělí 18. října 2004, kdy placená inzerce zabírá celou spodní polovinu strany a celá horní polovina je věnována osmdesátinám výtvarníka Karla Malicha (viz příloha č. 1 a 2). *Právo* tak na první pohled působí dojmem, že na zprávy z kultury neklade příliš velký důraz, obzvlášť ve srovnání s *Mladou frontou DNES*, která každý den věnuje kulturní rubrice několik stran a někdy i celý samostatný sešit.

Umístění strany, popř. dvoustrany s kulturní rubrikou se v *Právu* den ode dne mění. Nelze v něm vypořádat žádnou pravidelnost.

1.2.1 Film

Právo komentuje vybrané filmy, které právě přicházejí do kin. České (např. *Duše jako kaviár*, *Román pro ženy*, *Horem pádem*, *Ženy pro měny* ad.) i zahraniční filmové tvorbě (např. *Můj soused zabiják*, *Terminál*, *Muž v ohni*, *Collateral*, *Wimbledon* ad.) je věnován zhruba stejný rozsah. Nejvíce se filmovým recenzím věnuje Věra Míšková, dalšími, kdo k filmu přispívají, jsou např. Vladimír Říha nebo Michal Procházka (který psal při příležitosti filmového festivalu přímo z Toronta).

Jednou týdně *Právo* uveřejňuje přehled nejnavštěvovanějších filmů v českých kinech.

1.2.2 Televize

Televizní tvorbě se v *Právu* nejvíce věnují Eva Zajíčková a Radmila Hrdinová, čas od času se k nim přidá také Michal Procházka. Jejich články monitorují například sledovanost právě vysílaných českých seriálů, případně upozorňují na zajímavý pořad, který se v nejbližší době vysílat bude.

Kromě toho *Právo* někdy komentuje i novinky na DVD či VHS (viz například článek „Mazaný Filip na DVD“ z 30. září 2004).

1.2.3 Hudba

Hudební scéně je v *Právu* věnován poměrně velký prostor. Je zde celkem rovnoměrně zachycena česká i zahraniční oblast, výraznější podíl zaujímá hudba populární, avšak ani vážná hudba není zanedbávána. Objevují se tu recenze nových desek a koncertů, krátké zprávy upozorňující na hudební novinky či koncerty, které se v nejbližší době budou v České republice konat, rozhovory s různými interprety atd.

Z redaktorů je v hudební oblasti *Práva* nejvýraznější Jaroslav Špulák, dále pak Alex Švamberg, který je přispívá především svými rozhovory (např. rozhovor s kytaristou Peterem Buckem ze skupiny R.E.M., který vyšel 2. října 2004, nebo s Matthiasem Jabsem ze Scorpions, publikovaný 23. srpna 2004) a Vladimír Říha, který se převážně věnuje vážné hudbě (např. *Pražský podzim* apod.). Články o vážné hudbě přispívá také Radmila Hrdinová, která se všeobecně hodně věnuje operě (viz níže – *Divadlo*).

Stejně jako u filmu se jednou týdně objevuje žebříček nejprodávanějších CD.

1.2.4 Divadlo

O dění v českých divadlech přináší informace výhradně Radmila Hrdinová. Věnuje se opeře (např. článek ze 4. října „Italská opera v severských tónech“), činohře („Slavnosti na Hradě patří hostům“ z 23. srpna 2004 nebo „Sheridan nebyl tak nudný patron, jak se zdá“ z 11. listopadu 2004), muzikálu („Cats mají švih, humor i jímavost“ z 8. listopadu 2004) i jednotlivým hercům (článek „Rosnerův Harpagon byl vyhlášen hereckým výkonem sezóny“ z 5. října 2004 nebo rozhovor s Tomášem Topferem „Silvestra v divadle mám rád“ z 31. prosince 2004).

1.2.5 Výtvarné umění

Výtvarnému umění je v *Právu* věnován jen malý prostor. Věnuje se mu především Peter Kováč, který recenzuje české i zahraniční výstavy (např. Vídeň, Benátky) a příležitostně píše i portréty významných výtvarníků (např. Karla Malicha u příležitosti jeho osmdesátých narozenin – 18. října 2004). Menší příspěvky publikuje také Pavel Štěpánek.

1.2.6 Rubrika „Moje tipy“

Víceméně pravidelnou rubrikou na kulturních stránkách deníku *Právo* jsou „Moje tipy“. Jedná se o anketu, na kterou odpovídají známé osobnosti a seznámí tak čtenáře s tím, co právě čtou, co naposledy viděli v kině nebo v televizi a jaká hudba je v poslední době zaujala. Bohužel se mi nepodařilo vysledovat periodicitu – anketa se neobjevuje každý den, není ani stabilně určen žádný den v týdnu, ve který by byla pravidelně publikována.

1.3 Kulturní rubrika deníku *Mladá fronta DNES*

Deník *Mladá fronta DNES* se od deníku *Právo* odlišuje celkovou koncepcí. Skládá se ze čtyř až pěti jednotlivých sešitů označovaných velkými písmeny A až E (výjimečně také F). Kulturní rubrika byla v roce 2004 většinou součástí sešitu C, jehož náplní je zároveň regionální příloha (v Praze se nazývá „Praha – Příloha pro hlavní město a okolí“). V pondělí se však Kultura nachází v sešitu B – Ekonomika a v sobotu zabírá Kultura sešit B celý. Během týdne jsou jí věnovány většinou tři až čtyři strany, v sobotu bývá rozšířena na 6 stran. Celkově tedy Kultura zabírá v deníku *Mladá fronta DNES* daleko větší prostor než kulturní rubrika deníku *Právo*.

1.3.1 Film

Mladá fronta DNES má rozsáhlou základnu přispěvatelů a spolupracovníků. Mnozí z nich přispívají svými články jen příležitostně. Jsou mezi nimi různé osobnosti od studentů po šéfredaktory specializovaných časopisů (např. šéfredaktorka *Art&antiques* Lenka Lindaurová). Stálých novinářů není v kulturní redakci *Mladé fronty DNES* mnoho a většina z nich není zaměřená jen na určitou oblast kultury, ale píše o různých událostech z různých kulturních sfér.

Přesto je autorkou většiny filmových recenzí a dalších příspěvků, které se týkají filmu, Mirka Spáčilová. Kromě ní se touto oblastí často zabývají také Věra Drápelová a Vladimíra Šumberová. Film je v *Mladé frontě DNES* důležitou součástí kulturní rubriky – často je mu věnována celá jedna strana, na které se kromě recenzí objevují krátké reportážní články z natáčení, z dabování filmů, filmové glosy, žebříčky nejnavštěvovanějších filmů v kinech, nejvíce půjčovaných videokazet a DVD v České republice, případně i krátké shrnutí děje filmových novinek, které právě přicházejí do kin.

1.3.2 Televize

Také televizní, převážně české tvorbě věnuje *Mladá fronta DNES* nemalý prostor. Vždyť na první straně sešitu, ve kterém se kulturní rubrika nachází, bývá upozornění ve znění: „Uvnitř tohoto sešitu Kultura & TV“. Kromě toho, že se zde každý den objevuje televizní program, tu Mirka Spáčilová (jiného redaktora zabývajícího se televizí jsem nenašla) publikuje stručné glosy nebo recenze na některé televizní zábavné pořady, seriály nebo inscenace a komentuje sledovanost televizních pořadů.

1.3.3 Hudba

Vážné i populární hudbě české i zahraniční se v *Mladé frontě DNES* často věnují Martina Kotrbová, Josef Vlček, Jan Hrudka, Magdalena Nová, Vladimíra Šumberová, Vlastimil Beránek, Vladimír Vlasák, Martin Jiroušek či Věra Drápelová. Jejich příspěvky mívají podobu recenzí koncertů či nových operních představení, rozhovorů se zpěváky nebo kapelami, krátkých článků upozorňujících na to, co se v nejbližší době na hudební scéně odehraje, atd. Kromě toho je pravidelně uváděn přehled novinek na CD.

1.3.4 Divadlo

Kromě opery, která se dá zařadit jak do hudební, tak do divadelní kategorie, se v *Mladé frontě DNES* objevují také recenze činoherních představení a muzikálů a někdy také rozhovory s divadelními herci a režiséry. Autorkou většiny článků s touto tematikou bývá Kateřina Kolářová, recenzemi divadelních představení přispívá kritik a redaktor *Divadelních novin* Jan Kerbr.

1.3.5 Výtvarné umění

Články z oblasti výtvarného umění se v *Mladé frontě DNES* objevují zřídka. Nejčastěji se články věnují výstavám fotografie, které recenzuje obvykle Josef Chuchma, recenzemi výstav klasického výtvarného umění přispívá Lenka Lindaurová, o moderním designu píše Vladimíra Šumberová, několika krátkými články přispěl i grafik *Mladé fronty DNES* Pavel Kočička.

Poznámky ke kapitole 1:

- ¹ *Všeobecná encyklopedie ve čtyřech svazcích*. Praha, Nakladatelský dům OP, Diderot, 1998. str. 569.
- ² *Všeobecná encyklopedie ve čtyřech svazcích*. Praha, Nakladatelský dům OP, Diderot, 1998. str. 569.
- ³ *Všeobecná encyklopedie ve čtyřech svazcích*. Praha, Nakladatelský dům OP, Diderot, 1998. str. 662.
- ⁴ *Akademický slovník cizích slov*. Praha, Academia, 2005. str. 437.
- ⁵ *Akademický slovník cizích slov*. Praha, Academia, 2005. str. 463.
- ⁶ KLIMEŠ, Lumír. *Slovník cizích slov*. Praha, Státní pedagogické nakladatelství, 1998. str. 440.
- ⁷ *Universum*. 5. díl. Praha, Odeon, 2000. str. 470.
- ⁸ OSVALDOVÁ, Barbora; HALADA Jan a kolektiv. *Praktická encyklopedie žurnalistiky*. Praha, Libri, 2002. str. 164.

2. Kniha jako médium

Abych se mohla blíže zabývat mediálním obrazem knihy a knihou jako médiem samotným, je nejprve potřeba se věnovat pojmu médium a vysvětlit jeho významy. A jelikož i kniha je médiem, je třeba také řešit její vtaah k ostatním médiím. Dále jsem se jednu podkapitolu rozhodla věnovat písmu, protože je jedním ze sekundárních médií nezbytných pro existenci knihy a protože je zásadním komunikačním kódem v tištěné žurnalistice. Stejně důležitý byl pro tištěná média i vynález knihtisku.

2.1 Pojem „médium“

Pojmem **média** se v dnešní době myslí především tisk, rozhlas, televize, či tzv. nová média, založená na digitálním zpracování přenosu dat. Slovo „médium“ má však širší význam: podle jeho latinského původu znamená prostředek nebo prostředník. V komunikaci se tím tedy myslí vše, co jí umožňuje, vše, co slouží jako prostředek k uchování a přenosu sdělení v prostoru a čase. Širší pojetí zařazuje mezi média sociální komunikace řeč, písmo, ale i hudbu, výtvarná díla, architekturu, tanec, způsob oblečení, gesta, signály, jakékoli objekty, jež mohou být využity k reprezentaci významů, jakož i sociální organizaci této komunikace. V běžném denním styku se však termín médium stále více používá výhradně k označení technických prostředků a sociálních systémů sloužících komunikaci masové.¹

Na poli mezilidské komunikace hraje médium tedy roli toho, co zprostředkovává někomu nějaké sdělení. Někdy se tím myslí technologie, které zajišťují produkci, přenos a příjem sdělení, jindy lidé, kteří produkují mediální obsahy.

Komunikace by však nemohla fungovat bez nějakého média, které by jí zajišťovalo. Proto se za médium pokládají i kódy, které se při komunikaci používají, tedy i přirozený jazyk. Tyto kódy nazýváme **primární komunikační média**.

Přirozený jazyk jako komunikační kód však není dostačující. Pro společnost je dnes důležité přenášet sdělení na větší vzdálenost, nabídnout je v co nejkratším čase co největšímu počtu příjemců a zaznamenávat je, aby se dala zachovat co nejdéle. Tak vznikla i tzv. **média sekundární**, tedy prostředky snažící se o záznam a přenos sdělení, jako např. obrázky, písmo, později tisk a nejruznější prostředky digitálního nahrávání, různé typy signalizace, přenosové a vysílací techniky a nakonec i počítačové komunikační sítě.²

Pro hromadné sdělovací prostředky se v dnešní době běžně používá termín **masová média**. Myslí se jím souhrn médií užívaných v procesu masové komunikace nebo přímo prostředky maso-

vé komunikace, které multiplikují sdělení veřejného charakteru a rozšiřují je směrem k širokému, rozptýlenému, rozmanitému a individuálně založenému publiku. Pod pojem masová média se obecně zařazují noviny, časopisy, rozhlas a televize, patří sem však rovněž kniha, film, video, veškeré druhy masově šířených obrazových a zvukových záznamů a ostatní vysokonákladové tiskoviny a v neposlední řadě také internet.³

2.2 Kniha ve vztahu k ostatním médiím

Kniha je tedy nejstarším informačním médiem. Od vynálezu písma je stálým průvodcem člověka. Jakožto služebně nejstarší médium plní celou řadu funkcí: duchovně materializační, axiologickou a estetickou, heuristickou, sociálně psychologickou, noetickou, edukativní, a stejně tak komunikativní či ekonomickou. A v rovině subjektivního sdělení a objektivní výpovědi navíc zobrazuje pocity, nálady, přání i obavy, ale také inspiruje a radí, utěšuje či baví. V rámci komunikačního procesu mezi autorem, dílem a čtenářem koexistuje kniha jako trvalá součást každého lidského společenství v jeho historii jako přirozený průvodce vystavený změnám v čase a prostoru, ale podstata tohoto vztahu zůstává doposud neměnná.

Kniha ve svém vývoji, a obzvláště ve 20. století, musela reagovat změnou své technické, umělecké či vizuální podoby na mohutný nástup periodik, rozhlasu, televize, zachytila i další ohrožení ze strany comicsů a videokazet či zvukových knih, a především počítačů, aby se nakonec stala skutečností i elektronická podoba knihy, která je dnes zcela přirozenou součástí nabídky knižního trhu. Marshall McLuhan tvrdí, že „kniha se stala prvním vyučujícím strojem a zároveň prvním masově vyráběným zbožím,“ a Robert Escarpit na adresu paperbacku dodává, že „umožnil novodobé knížce vplout do toku masové civilizace se zachováním rovnováhy mezi péčí o estetiku, grafiku a přizpůsobením se ekonomickým podmínkám“. Kniha však v minulosti i současnosti stále funguje jako specifický druh zboží, jež v sobě spojuje kulturní a ekonomické aspekty vytvářející jeho hodnotu jako kulturního statku a prodejního artiklu.⁴

Kniha je považována z velké většiny za médium spolu s ostatními, jejímu výzkumu v kontextu ostatních médií je však všeobecně věnována malá pozornost. Důvodem je odlišnost v používání technických prostředků, jiný způsob rozšiřování, závislost a do jisté míry i odvozenost ostatních médií od mediální funkce a působnosti knihy a tudíž postavení knihy, respektive literatury mezi ostatními médii. Problém je i s vymezením funkce knihy a zjednodušený výklad pojmů literatura a kniha.

Funkci knihy nelze zredukovat jen na její literární obsah. Kniha se chová jako předmět a určení témat, které jsou obsahem knižního zpracování, se neustále rozšiřuje. Vznikají nová odvětví a žánry, které jsou nejprve pojmenovány nakladatelem, akceptovány čtenáři a teprve potom na jejich určení reaguje literární kritika a literární věda.⁵

2.3 Písmo

„Předpokladem vzniku jest písmo. Kdyby nebylo bývalo vynalezeno, nebyla by bývala vznikla kniha...“

Tobolka, Zdeněk: *Kniha, její vznik a vývoj*, Praha 1949.

Základem pro vývoj médií byl vznik řeči a písma. Podmínkou jejich vzniku byla praktická činnost lidí a společenský charakter práce, který vyžadoval vyjadřování a zaznamenávání myšlenek a skutečností.

V dlouhých etapách vývoje lidstva nadešel čas, kdy ústní předávání zpráv a myšlenek nedostačovalo. Člověk vzal do ruky nástroj, aby zanechal zprávu pro další generace. Tak začala vznikat ručně psaná, kreslená nebo jinak utvářená písma.

Písmem rozumíme znaky, které mají sloužit k trvalému zaznamenávání myšlenek a skutečností. Je časově i místně nezávislé na osobě sdělujícího. Předpokladem pro přečtení písma a porozumění obsahu je nejen znalost písem (znaků), ale i znalost řeči (jazyka), v níž je písmo napsáno.⁶

2.4 Vynález knihtisku

Nesporným zlomem v úsilí o hledání technologie dovolující multiplikaci sdělení byl vynález knihtisku, tedy postupu, s jehož využitím je možné z jedné předlohy vyrobit větší množství kopií knihy. Knihotisk značně urychlil pohyb informací a „rozšířil naši vizuální schopnost, takže dosáhla velmi vysoké přesnosti, uniformity a zvláštní intenzity... dal lidem pojem nekonečného opakování, které je tak nutné pro matematický pojem nekonečna“.⁷

Knihotisk vynalezl kolem roku 1445 německý tiskař Johannes Gensefleisch zur Laden, zvaný Gutenberg, který pocházel z Mohuče. Objevil tak možnost odlévat jednotlivá písmena z kovu, sestavovat je do tiskové formy a po otisku je pro další použití rozmetat do písmovky (schránka na písmena). V roce 1452 začal Gutenberg s tiskem své Bible (vytiskl ji v latině), který dokončil v roce 1455.

Umění reprodukční techniky bylo známé již před Gutenbergem. Jednalo se především o tisk z dřevěných desek, který byl však značně nepohodlný, protože se dřevěné desky nesnadno zhotovovaly, brzy se opotřebovávaly a jejich oprava byla složitá. Byly však vhodné pro tisk obrázků. První pokusy s tiskem, který by využíval samostatných prvků, z nichž se skládal celek, se objevily v Číně kolem roku 1040 a ve 13. století v Koreji. Jako materiál se v Číně využíval porcelán, v Koreji již kovová litá písmena.

Gutenbergův vynález však představuje zásadní předěl, který podstatně přispěl k utváření národních kultur a národních jazyků, neboť teprve s vynálezem knihtisku bylo možné mechanicky zhotovovat identické texty a rozšiřovat je širokému publiku.⁸

Poznámky ke kapitole 2:

- ¹ OSVALDOVÁ, Barbora; HALADA Jan a kolektiv. *Praktická encyklopedie žurnalistiky*. Praha, Libri, 2002. str. 104.
- ² JIRÁK, Jan; KÖPPOVÁ, Barbara. *Média a společnost*. Praha, Portál, 2003. str. 15-18.
- ³ OSVALDOVÁ, Barbora; HALADA Jan a kolektiv. *Praktická encyklopedie žurnalistiky*. Praha, Libri, 2002. str. 104.
- ⁴ OSVALDOVÁ, Barbora; HALADA Jan a kolektiv. *Praktická encyklopedie žurnalistiky*. Praha, Libri, 2002. str. 89.
- ⁵ HALADA, Jan. *Člověk a kniha*. Praha, Karolinum, 1993. str. 27.
- ⁶ BLAŽEK, Filip. *Typo.cz Česká a světová typografie na internetu* [online]. c2006.
<http://www.typo.cz/_typo/typo-pravidla-historie.html>
- ⁷ McLUHAN, Marshall. *Jak rozumět médiím*. Praha, Odeon, 1991. str. 114.
- ⁸ JIRÁK, Jan; KÖPPOVÁ, Barbara. *Média a společnost*. Praha, Portál, 2003. str. 3.

3. Prezentace knihy v denících Právo a Mladá fronta DNES

Právo a Mladá fronta DNES patří mezi nejčtenější deníky na českém trhu. Podle nejnovějšího průzkumu tiskového trhu, který v březnu 2006 provedla společnost ARBOmedia¹, zaujímá s 28,4 % *Mladá fronta DNES* druhé místo na trhu u čtenářů ve věku 12–79 let, hned po bulváru *Blesk*, který dosahuje 38,8 %. *Právo* je s 12,9 % na třetím místě. Čtenost samotná se mění podle jednotlivých regionů, všeobecně je ale ve většině z nich *Mladá fronta DNES* na prvním nebo druhém místě (většinou soupeří s *Bleskem*, v Plzeňském kraji s *Plzeňským deníkem*). V hlavním městě Praze dosáhla čtenost *Mladé fronty DNES* hodnoty 201,8 tisíc osob. *Právo* má podle stejného zdroje v Praze 60,8 tisíc čtenářů. Podrobněji viz příloha č. 3.

Vzhledem k tomu, že oba deníky otevřeně usilují o neustálé zvyšování počtu stálých čtenářů, lze předpokládat, že obsah celých novin včetně svých kulturních rubrik se snaží přizpůsobovat jakémusi „zájmu většiny“. Měly by se tedy snažit o co nejširší záběr. V kultuře to znamená věnovat se vyváženě všem jednotlivým složkám kulturního dění a k tomu by mělo napomoci dodržování nějaké přesně dané koncepce.

Bohužel co se literatury a prezentace knižní produkce týče, žádná přesná koncepce v *Právu* ani v *Mladé frontě DNES* neexistuje. Během sledování obou deníků za rok 2004 jsem neobjevila žádnou snahu prezentovat knihu čtenářům uceleně tak, aby byl věnován prostor všem žánrům a oblastem literatury, popř. aby tento prostor odpovídal oblíbenosti těchto žánrů, a ani žádnou snahu o časové rozvržení.

3.1 Prezentace knihy v deníku Právo

Zatímco se *Právo* dennodenně zajímá o události na hudební a divadelní scéně, ve filmu a v televizi, literatura zůstává v pozadí. Zdaleka se na stránkách *Práva* neobjevuje každý den.

Jen málokdy přitahuje článek věnující se literatuře výrazným titulkem či větší fotografií – zajímavé je např. *Právo* ze středy 8. září 2004, ve kterém vyšla krátká recenze nové knihy Irvina Welshe s titulkem „Dvakrát do téže stoky nevstoupíš“, psaným kurzívou, a hned vedle něj se nachází méně obsáhlý, avšak titulkem mnohem výraznější článek „Diváci zvolili Náměstíčko“, srovnávající úspěšnost seriálů *Náměstíčko* a *24 hodin* (viz příloha č. 4).

Ve výraznosti titulků a umístění článku na stránce jednoznačně vede film a populární hudební scéna.

Články s literární tematikou bývají umístěné ve spodní polovině strany nebo po stranách, většinou se jedná jen o tzv. jednosloupek. Recenzemi by se jich dalo nazvat jen málo, spíše se

jedná o informace o vydání nové knihy, o konání veletrhu apod. Pokud jde o recenze, mívají jen takový rozsah, jak dovolí prostor jediné strany pro celou kulturní rubriku.

Pokud se literární téma objeví na nějakém výraznějším místě na stránce, jedná se většinou o rozhovor s autorem nějaké knižní novinky. Ve středu 22. září 2004 byl například publikován rozhovor s Petrou Hůlovou, která v té době vydala svou knihu *Přes matný sklo* (recenze na tuto knihu pak vyšla v *Právu* v sobotu 25. září). Interview je umístěno jako první článek na straně – vlevo nahoře a je doplněn poměrně velkou barevnou fotografií (viz příloha č. 5). Dalším příkladem může být rozhovor s Lucií Seifertovou z pondělí 4. října 2004, která v Národním muzeu představila svou obří knihu *Dějiny udatného českého národa*. I tento příspěvek je doplněn barevným portrétem autorky. Sice je umístěn ve spodní polovině strany, fotografie i titulky ho však dostatečně zvýrazňují (viz příloha č. 6).

Autory článků o literárním dění bývají nejčastěji redaktor František Cinger, který se sám literatuře aktivně věnuje (v pátek 27. srpna 2004 vyšla v *Právu* recenze jeho knihy *Smějící se slzy* aneb *Soukromý život Jana Wericha*, jejímž autorem je Vladimír Říha), dále dlouhodobý redaktor týdeníku *Nové knihy* Petr Matoušek, Alex Svamberk, Petr Pýcha, Ondřej Horák, bývalý student FSV UK Radim Kopáč a další.

Recenze v *Právu* nebývají nijak výrazně oddělovány. Vzhledem k tomu, že se často jedná spíše o kratší texty, může být pro čtenáře matoucí, zda daný text má skutečně být recenzí nebo jestli je to spíše informace o nové knize na trhu.

3.2 Prezentace knihy v deníku Mladá fronta DNES

Mezi kulturní rubrikou v *Právu* a v *Mladé frontě DNES* je na první pohled vidět zásadní rozdíl: v *Mladé frontě DNES* je celkově kultuře věnován daleko větší prostor (několik stran nebo dokonce celý samostatný sešit). Tomu odpovídá nejen úroveň příspěvků, ale i jejich rozsah a větší možnosti v jejich rozvržení. Je tak leckdy možné věnovat literatuře celou jednu stranu (např. hned v pátek 2. ledna 2004). Články navíc často přitahují pozornost velkými fotografiemi a titulky.

Literatura se na stránkách *Mladé fronty DNES* objevuje téměř každý den, je spíše výjimkou, když se některý den ani jediný článek literatury netýká (ale i takové dny jsou – např. pondělí 12. ledna 2004, kdy navíc celá kulturní rubrika výjimečně zabírá pouze jednu stranu).

Z novinářů se literatuře nejvíce věnuje redaktorka a bývalá studentka FSV UK Alice Horáčková, která v kulturní rubrice *Mladé fronty DNES* pracuje od roku 2001. Její záběr je opravdu široký. Píše příspěvky o aktuálních událostech v literatuře (např. kdo získal Whitbreadovu cenu,

jaké nové knihy budou v blízké době vydány, zprávy z knižních veletrhů, úmrtí spisovatele apod.), rozhovory s autory, recenze atd.

Na recenze je v *Mladé frontě DNES* kladen poměrně velký důraz a je jim věnován dostatečný prostor (někdy i celá strana), bývají doplněné fotografií autora knihy nebo její obálkou. Autory bývají kromě Alice Horáčkové další redaktori *Mladé fronty DNES*, z nichž nejčastěji přispívá redaktor Josef Chuchma, který byl v roce 2004 vedoucím kulturní rubriky. Dále se mezi autory recenzí často objevují specialisté v daném oboru:

- recenzi knihy *Divná doba* od Benoit Duteurtra napsal publicista a překladatel Aleš Knapp
- recenzi knihy *Zběsilost* od Salmana Rushdiho napsal anglista Petr Fantys
- recenzi knihy *Dobré dovětky* Josepha Hellera (svazek krátkých próz autora slavného románu *Hlava XXII*) napsala Hana Ulmanová, amerikanistka, která působí na FF UK
- atd.

Recenze bývají v *Mladé frontě DNES* tímto slovem označovány, což předchází zmatenosti čtenáře a ten tedy přesně ví, co může od příspěvku čekat. Kromě toho se v kulturní rubrice někdy objevuje celá jedna strana nazvaná „Umění & kritika“, která bývá z velké části věnována právě knižním recenzím.

3.3 Srovnání

Abych dosáhla nějakých konkrétnějších výsledků v mém srovnávání deníků *Právo* a *Mladá fronta DNES*, provedla jsem na vzorku, zahrnujícím časové období jednoho měsíce, přesnou obsahovou analýzu a podrobně jsem se zaměřila na články s literární tematikou, které v daném období v *Právu* či v *Mladé frontě DNES* vyšly. Zajímalo mě, jestli se obě média snaží aktuálně věnovat stejným událostem, tedy jestli se některá významnější událost ze světa literatury, jako např. vydání nějaké zajímavé publikace, dostala do obou médií v tentýž den apod. Jako časové období jsem zvolila měsíc červen, tedy měsíc bez státních svátků či jiných specifik, která by mohla ovlivnit obsahovou vyváženost některého z deníků.

Úterý 1. června

Právo výjimečně věnuje kulturní rubrice dvě strany namísto jedné, a to konkrétně strany 14 a 15. Na celé dvoustraně se z literatury objevuje jediný příspěvek: článek s titulkem „Neznámý

Kryl a sebeironický Varga“ a podtitulkem „Vyšly knihy o Vargovi, Krylovi a kolínských skupinách“. Autorem tohoto příspěvku je Jaroslav Špulák, který v něm představuje nové knihy Petra Uličného Marián Varga – O cestách, které nevedou do Říma, Michala Huvara Kryl a Zdeňka Hejduka III x o kapelách Kolínska.

V *Mladé frontě DNES* v tentýž den je kulturní rubrika umístěna v sešitu C, přesněji na stranách C9, C11, C12 a C13 (stranu C10 zabrala inzerce). I zde se objevuje pouze jeden článek věnující se knize. Je umístěný na straně C11 a nese titulky „Patnáctiletá dívka má bestseller“. Jedná se o zprávu převzatou ze CNN, popisující úspěch mladé Francouzsky rumunského původu Flavie Bujorové, která už ve dvanácti letech začala pracovat na románu *Kameny osudu*, který se dočkal celosvětového úspěchu.

Středa 2. června

V *Právu* je kultura umístěna na straně 15 a objevuje se na ní poměrně velký článek (4 sloupce) s titulkem „Říznutí dřevěným nožem“ a podtitulkem „Spisovatel Jiří Hájiček vydal další knížku povídek“. Jedná se o recenzi knihy Jiřího Hájička *Dřevěný nůž*, jejímž autorem je Ondřej Horák, šéfredaktor časopisu *Tvar*.

V *Mladé frontě DNES* je kultura opět umístěna na stranách C9, C11, C12 a C13 sešitu C a celá strana C11 je věnována 80. výročí úmrtí Franze Kafky. Obsahuje 4 články, jejichž autorkami jsou Vladimíra Šumberová a Alice Horáčková.

Čtvrtek 3. června

V *Právu* je kultura umístěna na stranách 14 a 17. Strany 15 a 16 zabírají inzertní. Na straně 14 se knižní tematice věnuje článek s titulkem „Pusolamy, které potěší“ a podtitulkem „František Charvát vydal novou sbírku“. Jde o krátkou recenzi (3 sloupce, z nichž jeden skoro celý zabírá malé vyobrazení obálky knížky) sbírky veršů určených dětem i rodičům *Říkačky a pusolamy*. Autorem recenze je František Cinger. Na straně 17 je pak článek nazvaný „Úsměv i smutek Lenky Reinerové“ s podtitulkem „Pražská, německy píšící spisovatelka má novou knihu“, ve kterém se František Cinger věnuje především životnímu příběhu Lenky Reinerové a zmiňuje se o její nové knize *Vůně mandlí*.

Mladá fronta DNES s kulturou umístěnou na stranách C9 až C11 sešitu C otvírá kulturní rubriku na straně C9 výrazným článkem „Češi bojují o světový rekord“ Alice Horáčkové. Popisuje v něm, jak se spisovatel Josef Formánek a nakladatel Ivo Železný pokusí napsat, vydat a distri-

buovat knihu během 24 hodin. Dole na té samé stránce se nachází krátký jednosloupcový článek „Osmdesát let od smrti Franze Kafky“, v němž se Alice Horáčková opět vrací k tématu z předšlého dne.

Pátek 4. června

Právo věnuje kultuře stranu 12 a literatury se tu týká článek Radima Kopáče nazvaný „Texty, v nichž mrzne na ruce“ s podtitulkem „Vyšla sbírka hudebníka a básníka Filipa Venclíka“. Obsah článku vystihuje první odstavec: „Slovesnou tvorbu tragicky zesnulého Filipa Venclíka (1974–1993), který zemřel po napadení v metru, doposud znal asi jen úzký okruh čtenářů – to by mohla změnit nyní k nedožitým třicátým autorovým narozeninám vydaná publikace prostě pojmenovaná Texty.“

V *Mladé frontě DNES*, kde byla ten den literatura opět umístěna na stranách C9 až C11, byl hned na první z nich publikován článek „Jedna kniha, dva rekordy“ o tom, že pokus J. Formánka a I. Železného o zápis do Guinnessovy knihy rekordů se podařil. Strana C10 je nazvaná Umění & kritika a v pravidelné rubrice Kritický metr je tu krátká recenze knihy Heinricha Hoffmanna Ježipetr aneb veselé historky a žertovné pohádky, jejímž autorem je Josef Chuchma. Níže na té samé stránce vyšla velká recenze románu Terezy Brdečkové Učitel Dějepisu, kterou napsal rovněž Josef Chuchma.

Sobota 5. června

Kultura v *Právu* je na straně 15, z níž však polovinu zabírá inzerce. František Cinger se tu ve svém článku nazvaném „Literatura není sázka o čas“ s podtitulkem „Josef Formánek napsal v rekordním čase román“ věnuje události, které se *Mladá fronta DNES* věnovala už v předchozích dvou dnech, a zároveň hodnotí i kvalitu Formánkovy bleskově napsané osmašedesáti stránkové knihy *Létající jaguár*.

Mladá fronta DNES věnuje kultuře jako každou sobotu celý sešit B, tentokrát má však sešit pouze čtyři strany. O knihách se zmiňuje na straně B2 jen Alice Horáčková v příspěvku o Man Bookerově ceně nazvaném „Slavná knižní cena bude mít mezinárodní obdobu“.

Pondělí 7. června

Kultura je v *Právu* na straně 14 a otvírá ji velký rozhovor se spisovatelkou Joanne Harrisovou nazvaný „Joanne Harrisová, autorka známé knihy *Čokoláda*, říká: Jsem produkt dvou kultur“.

Interview vede Denisa Novotná.²

V *Mladé frontě DNES* je kultura umístěna v sešitu B na stranách B4 a B5 a tematice knih se tu nevěnuje žádný příspěvek.

Úterý 8. června

V *Právu* v kulturní rubrice, umístěné na straně 16, vychází recenze knihy Gabriely Garcii Márqueze *Zpověď trosečníka*. Je nazvaná „Prám, politika a deset dní mořské samoty“ a jejím autorem je Ondřej Horák. V levém sloupečku na stránce je krátká zmínka Františka Cingera o knize Dannyho Kinga *Deník zloděje*.

V *Mladé frontě DNES* se kultura vrací do sešitu C, konkrétně na strany C9 až C11. Na straně C10 se Alice Horáčková stručně věnuje knize *Bleděmodrý svět* Júliuse Satinského, která je sborníkem vzpomínek, dopisů, karikatur a fotografií věnovaném této slovenské herecké legendě. Článek je nazvaný „Satinský se vrací v knize“. Níže publikuje Alice Horáčková ještě článek „Nadace Charty 77 udělila ceny“.

Středa 9. června

V kultuře *Práva*, umístěné na straně 15, vycházejí dva články s knižní tematikou. Prvním z nich je článek s titulkem „Zbytky lásky: Hannah Arendtová a Martin Heidegger“ a podtitulkem „E. Ettingerová mapuje jednu etapu života slavného filozofa“. Jeho autorem je František Cinger. Shrnuje zde obsah knihy Elžbiety Ettingerové o životě filozofa Martina Heideggera a jeho žačky Hannah Arendtové. Druhým článkem je krátká zmínka o knize Johna Steinbecka *Toulky s Charleym*, jejímž autorem je Petr Pýcha.

Mladá fronta DNES má ten den kulturní rubriku umístěnou na stranách C9 až C11, z nichž strana C 10 je nazvaná *Kultura – knihy*. Vychází na ní recenze „Dušek v knižní konzervě“ Josefa Chuchmy na knihu rozhovorů s názvem *Nenucený výsek* autorského kolektivu složeného z Jaroslava Duška, Ivany Čechové a Michala Plzáka. Dále se zde nachází článek Alice Horáčkové „Knižnímu světu pomohla nejvíc Markéta Hejkalová“ o tom, že Nadace Český literární fond předešlého dne v Míčovně Pražského hradu udělovala své výroční ceny. V levé dolní části strany je umístěna reklama na *Literárně politickou revue Kavárna*, která od soboty 12. června bude vycházet v *Mladé frontě DNES*, a pravá dolní část strany je věnována knižním novinkám, jejichž přehled připravila Alice Horáčková. Zmiňuje zde následující publikace: H. G. Haasis: *Smrt v Praze. Atentát na Reinharda Heydricha*; Nick Arnold: *Potrhlí vědátoři*; Gabriel García Márquez: *Zpověď trosečníka*;

František Černý: Divadelní život v Jaroměři v letech 1819-1918; G. Dommermuth-Gudrich: Nejznámější mýty; August Strindberg: Hry II; Iain Pears: Scipionův sen.

Čtvrtek 10. června

Kulturní rubrika v *Právu* vychází na straně 14 a nenachází se na ní žádná zmínka o literatuře.

V *Mladé frontě DNES* je kultura na stranách C9 až C11. Na straně C9 je v rubrice Krátce pod hlavičkou Literatura článek „Proběhne seminář o Kafkovi a Borgesovi“, jehož autorkou je Alice Horáčková.

Pátek 11. června

V *Právu* se v kultuře na straně 12 nachází jen krátká zmínka o knize Johna Irvinga Pokus o záchranu Čuňáka Sneeda, jejímž autorem je Petr Pýcha.

V *Mladé frontě DNES* zabírá kultura strany C9 až C13. Na straně C 10 se nachází pouze rozhovor Alice Horáčkové s Lucií Seifertovou nazvaný „Z golema jsem neudělala pec, ale troubu“ s podtitulkem „Ilustrátorka Lucie Seifertová vydala dětské leporelo s pohyblivými obrázky nazvané Tajemný golem“. Zbytek strany zabírá reklama. Na straně C11 je pod hlavičkou Literatura – festival článek Alice Horáčkové s titulkem „Borges hledal ve snech jistotu, říká jeho žena“, který začíná tímto odstavcem: „María Kodama, Argentinka s japonskými předky, je známá především jako manželka proslulého spisovatele Jorge Luise Borgese (1899-1986). V rámci měsíčního festivalu Kafka – Borges se včera objevila v Praze a přednášela na téma Borges a sny.“ Strana C12 nazvaná Umění & kritika je téměř celá věnovaná příspěvku Petra Fantyse „Pan Bloom podniká cestu Dublinem“ s podtitulkem „Před sto lety se odehrává slavný Joyceův román. Irská metropole si to náležitě připomene“.

Sobota 12. června

Právo se v kulturní rubrice na straně 18 literatuře vůbec nevěnuje.

V *Mladé frontě DNES* zabírá kulturní rubrika sešit B o šesti stranách. Literatuře je věnován prostor na straně B3, kde se v rubrice Krátce pod hlavičkou Ocenění objevuje článek převzatý z ČTK „Claudio Magris zvítězil nad Milanem Kunderou“ hovořící o španělské Ceně prince asturského za literaturu.

Pondělí 14. června

V *Právu* otvírá kulturní rubriku na straně 16 rozhovor Františka Cingera nesoucí titulky „Hrabal uměl skloubit humor i tragiku života“ a podtitulek „S Monikou Zgustovou o její nové próze i výročí velkého pábitele“. Vlevo na stránce se nachází krátká zmínka o básnické sbírce Viktorie Rybákové *Bílá růže na střence noci*, kterou napsal Radim Kopáč.

V *Mladé frontě DNES* je kultura v sešitu B na stranách B4 a B5 a z literatury je tu otištěný jen krátký článek z ČTK „Rowlingová odmítla roli“ o tom, že autorka známých knížek o Harrym Potterovi odmítla hrát roli jeho matky v jejich filmovém ztvárnění.

Úterý 15. června

V *Právu* je celá strana 14, nazvaná Kultura, věnovaná soutěži Česko hledá SuperStar.

V *Mladé frontě DNES* se na stranách C9 až C13 našel vedle SuperStar prostor i pro literární glou „Tři sbírky portugalských autorů“. Její autor, publicista Richard Olehla, se v ní věnuje novým sbírkám portugalských básníků (Fernando Pessoa: *Opiárium a jiné básně*. Álvaro de Campos; Florbela Espanca: *Masky osudu*; Eugénio de Andrade: *Svrchovanost*).

Středa 16. června

Právo kulturní rubriku zcela vypustilo.

Mladá fronta DNES se naopak v tento den věnuje knize docela obsáhle. Kulturní rubrika se nachází na stranách C10 až C13 a celá strana C12 je nazvaná Kultura – knihy. Je tu otištěná velká recenze komiksu Jaroslava Rudiše a Jaromíra Švejdíka *Alois Nebel 2: Hlavní nádraží* nazvaná „Nebel v železničářském blues“. Jejím autorem je Tomáš Hibi Matějček, publicista a šéfreditor *Komiks.cz*. Pod hlavičkou *Výstava* publikuje Alice Horáčková svůj příspěvek „Byly také múzy, které ve válce nemlčely“ o putovní česko-německé výstavě „Múzy na frontu!“. Ve spodní polovině strany se nachází aktuální žebříček nejprodávanějších knih pro týden č. 23 od Svazu českých knihkupců a nakladatelů a také přehled knižních novinek, připravený Alicí Horáčkovou: Peter Uličný: *Marián Varga – O cestách, které nevedou do Říma*; Oyhenart, Mioulane: *Potápění. Vášně a profese*; Umberto Eco: *O literatuře*; Robert Ludlum: *Jansonův rozsudek*; Ondřej Neff: *Dvorana zvrhlosti*; Milena Bartlová: *Mistr Týnské kalvárie. Český sochař doby husitské*; Robert B. Parker: *Případ pro psychiatra*.

Čtvrtek 17. června

Kultura v *Právu* má dvě strany (14 a 15). Na straně 14 se František Cinger zmiňuje o detektivním románu Viktorína Šulce *Agentura Puzzle*, který byl i zfilmován. Dole na té samé stránce publikuje František Cinger rozhovor s autorem detektivních příběhů ze středověku Vlastimilem Vondruškou, jehož slova „Vratislav vtáhl Čechy na evropskou scénu“ posloužila Cingerovi jako titulek. Na straně 15 Petr Matoušek recenzuje knihu Vladimira Nabokova *Povídky I (1921-1929)*. Recenze nese titulek „Život je nejtalentovanější autor“ a podtitulek „Nabokovovy berlínské povídky ukazují, že exil je boj s bídou i nádherou existence“. Doprovází ji článek rovněž od Petra Matouška „Největší z Rusů mimo Rusko“. Na té samé straně se v článku „Bloom oslavil sto let“ Jan Rovenský věnuje Joycově románu *Odysseus* a faktu, že v Irsku slavili 100 výročí ode dne, během kterého se román odehrává. Kromě toho tu také v tento den vychází článek „Knižní vzpomínky na Jana Wericha“, zabývající se křtem knihy *Smějící se slzy* aneb *Soukromý život Jana Wericha*, kterou napsal redaktor *Práva*, publicista František Cinger.

Mladá fronta DNES se svou kulturní rubrikou rozprostřenou na stranách C9 až C12 se na straně C9 také věnuje oslavám tzv. Bloomsday v Dublinu, a to v článku „Joyce se vrací“, převzatém z ČTK. Na straně C10 se pak nachází článek s titulkem „Českým knihám pomůže internet“, který čtenáře informuje o literárním portálu, který připravuje Ministerstvo kultury ČR, aby podpořilo českou literaturu a pomohlo jejímu ohlasu v zahraničí. Autorkou článku je Alice Horáčková.

Pátek 18. června

V *Právu*, jehož kulturní rubrika se nachází na straně 16, vychází článek Františka Cingera s titulkem „Markova cena B. Šimkové“, který začíná takto: „Cenu Jiřího Marka za nejlepší detektivní román vydaný v roce 2003, vyhlašovanou už podeváté Českou asociací autorů detektivní literatury, získala včera na slavnosti v Nostickém paláci v Praze Božena Šimková za prózu *Svatba bez příbuzenstva* nakladatelství Motto.“ Kousek níže publikuje František Cinger minirecenzi knihy Olgy Sommerové *O čem ženy nesní*, kterou nazval „Miluju ho pořád“ a doplnil podtitulkem „Olga Sommerová vydala již třetí bestseller o ženách“. Vlevo se ještě nachází zmínka o knize Javiera Carcase *Vojáci od Salaminy* rovněž od Františka Cingera.

V *Mladé frontě DNES* je kultura opět na stranách C9 až C12. Ve spodní části strany C9 vychází pod hlavičkou Literární ceny článek Alice Horáčkové s titulkem „Autoři detektivek ocenili *Svatbu bez příbuzenstva*“. Na straně C10 publikuje opět Alice Horáčková článek „Češi vybírají nejoblíbenější knihu“, informující o průběhu čtenářské ankety. A do třetice se jméno Alice Horáč-

kové objevuje na straně C12 u rozhovoru s Jaromírem Konečným, který v osmdesátých letech emigroval do Německa a je představitelem jevištní literatury. Rozhovor nese titulek „Poezie musí diváky především bavit“.

Sobota 19. června

V *Právu* kultura zabírá strany 18 a 19. Na první z nich se František Cinger krátce zmiňuje o knize Milana Machovce Josef Dobrovský. Na straně 19 je potom otištěný článek Alexe Švamberka „Utopický pohled na Izrael“ o tom, že Gilad Atzmon napsal knihu Průvodce zbloudilých.

V *Mladé frontě DNES* je kultura jako každou sobotu věnován sešit B, který obsahuje 6 stran. Na straně B3 se Alice Horáčková v článku „Létu vládnu detektivky, dějiny a fotbal“ věnuje tomu, jak bude vypadat knižní trh v létě, jaké se chystají knižní novinky atd. Na straně B5 se nachází glosa s titulkem „Kniha čtrnáctileté dívky osloví i dospělé“ o Flavii Bujorové a jejích Kamenech osudu, autorkou je Vladimíra Šumberová.

Pondělí 21. června

V *Právu* je kulturní rubrika na straně 10 a Aleš Knapp zde publikuje příspěvek s titulkem „Život se brání humorem a ironií“ o tom, že kniha Patrika Ouředníka Europeana s podtitulem Stručné dějiny dvacátého věku zaznamenala úspěch i ve Francii. Vychází také interview Vladimíra Říhy s Igorem Wasserbergerem nazvaný „Igor Wasserberger vydal knihu o americkém jazzu a tvrdí: Chci se teď věnovat evropské hudbě“. Vpravo je na straně v rámečku umístěný krátký článek Františka Cingera „Zgustová dostane cenu Masaryka“, který začíná slovy: „Překladatelka a spisovatelka Monika Zgustová obdrží dnes Cenu Jana Masaryka Gratias Agit, kterou každoročně uděluje ministr zahraničních věcí osobám či organizacím za šíření dobrého jména ČR v zahraničí.“ Pod ním se František Cinger zmiňuje o knize Magdy Váňové Zapomeň na minulost. A nakonec v tento den vychází také recenze Radíma Kopáče „Fotograf nekonečných možností“ s podtitulkem „V edici Fototorst vyšel portrét avantgardisty Jaromíra Funkeho“.

V *Mladé frontě DNES* zabírá kultura pouze jednu stranu, ze které navíc polovinu zabírá inzerce. O literatuře tu není žádná zmínka.

Úterý 22. června

Pro změnu v *Právu* se v kulturní rubrice na straně 11 nenachází žádný příspěvek s knižní tematikou.

V *Mladé frontě DNES* je kultura umístěná na stranách C9 až C11 a na první z nich je otištěn krátký článek Alice Horáčkové „V Německu vyšly deníky zachránce ‚Pianisty‘“.

Středa 23. června

Tomuto tématu se věnuje i *Právo* v kulturní rubrice na straně 19. Titulek zní: „V Německu vycházejí deníky zachránce Pianisty“ a v textu se nacházejí další podrobnosti: „Pod názvem Snažím se jednoho zachránit: život německého důstojníka v dopisech a denících vydalo v těchto dnech mnichovské nakladatelství neobvyklý dokument z období nacistické třetí říše. Zápisky kapitána wehrmachtu Wilma Hosenfelda se vymykají z rámce nesčetných přecházejících podobných děl, píše agentura DPA. (...) Za svůj život vděčí Hosenfeldovi i Wladyslaw Szpilman, židovský muzikant, jehož osud zfilmoval Roman Polanski ve snímku Pianista.“ Vlevo je na straně umístěna zmínka Františka Cingera o knize Karla Teigehe Svět, který se směje.

Mladá fronta DNES se kultuře věnuje na stranách C9 až C13. Ve spodní části strany C9 recenze knihy Pedra Almodóvara Patty Diphusa, Venuše záchodků. Napsala ji Mirka Spáčilová a pozornost k ní připoutává vznešený titulek „Číst filmaře Pedra Almodóvara je jako popíjet dobré víno“. Strana C11 nese název Kultura – knihy. Je na ní rozhovor Jana Jandourka „Od Čechů se humor očekává“ s překladatelkou Ruth Bondy, která vypráví, jak se daří českým knihám v Izraeli, a recenze Aleše Knappa nazvaná „Příběh nevšední lásky“ na knihu Elzbiety Ettingerové Hannah Arendtová a Martin Heidegger. Zároveň tu vychází aktuální žebříček nejprodávanějších knih pro týden č. 24 a přehled knižních novinek, připravený Alicí Horáčkovou: Charles Aznavour: Vzpomínky. Čas včerejšků; Simona Binková: Portugalsko; Ed McBain: Prachy; Gregor Sander: Ale já se tu narodil; Rachel Wrightová: Úmorné divadlo; R. a F. Volkovi: Houby v přírodě a ne na talíři; M. Vargas Llosa: Tetička Julie a zneuznaný génius; Philip K. Dick: Vykolejený čas.

Čtvrtek 24. června

V *Právu* se kultura nachází na straně 9 a neobsahuje žádnou zmínku o literatuře.

V *Mladé frontě DNES* je kulturní rubrika na stranách C9 až C11 a literatuře se věnuje jen článek na straně C9 pod hlavičkou Úmrtí, převzatý od agentur AP a Reuters a nazvaný „Zemřel dětský básník Stepanek“. Jedná se o třináctiletého básníka Mattieho Stepanka, který za svůj krátký život napsal pět sbírek poezie. Od narození trpěl vzácnou formou svalové dystrofie, mitochondriální myopatií, které podlehl.

Pátek 25. června

Právo má kulturní rubriku na straně 14 a František Cinger se tu stručně věnuje knize Jána Zákopčaníka *Od záplav k zatmění* – sloupky psané pro noviny a další sebrané úvahy. Také je tu článek „Kde že to bydlí Vinnetou?“ s podtitulkem „Vyšla antologie povídek severoamerických indiánů“, jehož autorkou je Bára Gregorová.

V *Mladé frontě DNES* je z kulturních stran C9 až C11 strana C10 celá věnovaná umění a kritice. Spolupracovník *Mladé fronty DNES* Tomáš Vystrčil, spisovatel a nakladatelský redaktor, tu otiskl rozhovor s francouzskou spisovatelkou Annou Gavaldu nazvaný „Některá lidská utrpení jsou univerzální“. V rubrice *Kritický metr* se Josef Chuchma věnuje knize Jana Čepa *Před námi tma a mráz* (Dopisy z let 1942-1945).

Sobota 26. června

Kultura je v *Právu* umístěna na straně 22, z literatury na ní není nic.

V *Mladé frontě DNES* zabírá kultura všech šest stran sešitu B. Literatura se objevuje na straně B4, kde se Mirka Spáčilová v článku s titulkem „Filmové hvězdy svěřily tajemství“ věnuje knize Ondřeje Suchého *Tajemství filmových hvězd*.

Pondělí 28. června

V *Právu* se kultura nachází na straně 13, kde je publikována zmínka o knize Charlese Bukowského *Ptáčku posměváčku*, přej mi štěstí, jejímž autorem je Petr Matoušek. Vpravo je ještě stručný článek „Ceny nakladatelství Mladá fronta“, v němž František Cinger komentuje událost takto: „Cenu za původní českou tvorbu nakladatelství Mladá fronta získal za rok 2003 Zdeněk Kotrlý za knihu *Klamorna*.“

V *Mladé frontě DNES* se v tento den kultura nachází pouze na straně B5 a literatuře se tu nevěnuje žádná pozornost.

Úterý 29. června

Ani *Právo* s kulturní rubrikou na straně 14 ani *Mladá fronta DNES* s kulturou na stranách C6 a C7 se literatuře nevěnují.

Středa 30. června

Právo má kulturu umístěnou na stranách 14 a 15. Na první z nich se František Cinger věnuje knize Váchy Masů *Filozofie koček, bajka naší doby*. Na té druhé vychází článek Ondřeje Horáka „Jak se žije v mločí díře“ o nové sbírce Molchloch básníka Radka Fridricha.

Mladá fronta DNES věnuje kultuře strany C7 až C9 a celou stranu C10 zasvěcuje knihám. Začíná článkem Alice Horáčkové „Začíná největší literární festival“ o tom, že měsíce autorského čtení, který se koná již po páté, se letos v Brně účastní 62 českých autorů. Dále je tu článek agentury AP pod hlavičkou Veletrh s titulkem „Frankfurt se zaměří na arabský svět“. Spisovatel Roman Ludva tu recenzuje knihu Daniela Pennac *Sudička pistolnice*. Dále je tu pravidelný žebříček nejprodávanějších knih pro týden č. 25 a přehled knižních novinek, jako obvykle připravený Alicí Horáčkovou: Rosalba Gragliová: *Irsko*; Ferdinand Stočes: *Písňe a verše staré Číny*; J. Wilsonová: *Půlnoc*; Jostein Gaarder: *Principálova dcera*; Milan Syruček: *Henry Kissinger. Bůh či ďábel diplomacie*; J. Kolář, M. Lasica: *Bleděmodrý svět Júliuse Satinského*; Daniel Silva: *Zpovědník*; Pavel Vašák: *Literární pouť Karla Hynka Máchy*.

3.4 Výsledek srovnání

Z kvantitativní analýzy obsahu kulturních rubrik *Práva* a *Mladé fronty DNES* v měsíci červnu jsem získala tento výsledek: *Právo* během června otisklo celkem 37 příspěvků o literatuře, zatímco v *Mladé frontě DNES* vyšlo o literatuře celkem 45 příspěvků. Na období jednoho měsíce to považuji za celkem velký rozdíl. *Mladá fronta DNES* navíc jednotlivým příspěvkům věnuje daleko větší plochu na stránce – články jsou obsáhlejší, opatřené většími a výraznějšími titulky a fotografiemi.

Kromě toho ze srovnání jednoznačně vyplývá, že kulturní rubriky *Práva* a *Mladé fronty DNES* se obsahově nepřekrývají. To, co se jeden den objeví v jednom z těchto deníků, není obvykle k nalezení ve druhém z nich. Obzvláště překvapivé to je u kulturních událostí významnějšího rázu. Příkladem může být výročí úmrtí Franze Kafky, kterému se *Mladá fronta DNES* 2. června věnuje na prostoru celé jedné strany a zmiňuje se o něm pak i následující den, zatímco *Právo* o této události mlčí. O oslavách sta let ode dne, během kterého se odehrává Joyceův román *Odysseus*, píše *Právo* o šest dnů později než *Mladá fronta DNES*. Naopak v případě knihy Elzbiety Ettingerové Hannah Arendtová a Martin Heidegger je s informacemi pozadu *Mladá fronta DNES*.

Ve většině případů se ale výběr knih, kterým deníky věnují pozornost, liší úplně. Toto zjištění považuji za překvapivé proto, že v roce 2004 vypadaly titulní strany obou deníků velice často

podobně, v běžném domácím a zahraničním zpravodajství se tedy ve výběru témat překrývaly, zatímco v kultuře se naopak velice lišily.

Pokud jde o jednotlivé literární žánry, oba deníky se věnují především klasické beletrii. V recenzích dávají přednost české literární tvorbě před zahraniční. Poezie má na jejich stránkách v omezené míře také svoje místo. Několikrát se zmínily o detektivních románech, sebraných spisech či vzpomínkových knihách o významných osobnostech. Prostor věnovaný jednotlivým žánrům ale rozhodně není rovnoměrně rozdělený.

Celkově má prezentace v deníku *Mladá fronta DNES* poněkud sourodější charakter. Důležitý je v tomto ohledu vnitřní řád celé kulturní rubriky, který se projevuje například i v tom, že kulturní rubrika má v novinách své místo – sice pohyblivé, přesto ale pravidelné a stálý čtenář se může spolehnout, že každý den v týdnu najde kulturu tam, kde ji očekává. *Právo* tento vnitřní řád postrádá. Nejen že se kulturní rubrika neustále pohybuje, ale mění se i její počet stran. Po celý rok 2004 zabírá ve většině případů stranu pouze jednu, ale občas se v některém čísle náhle objeví strana navíc. Bylo by pochopitelné, kdyby se tyto proměny děly v nějakém přesném časovém období (např. každý první pátek v měsíci), ale žádnou takovou pravidelnost se mi vyzorovat nepodařilo.

Poznámky ke kapitole 3:

¹ *ARBOMedia* [online]. c2001, poslední revize 12. 5. 2006. <http://www.arbomedia.cz/down/media/c_tisk_2006.pdf>

² Vzhledem k tomu, že Mgr. Denisa Novotná pracuje pro společnost Euromedia Group - Knižní klub, jedná se pravděpodobně o PR článek.

4. Fenomén Harryho Pottera

Málokdy se česká média věnují jedné kulturní události dlouhodobě, tzn. alespoň několik dnů po sobě nebo vícekrát v jednom časovém období. Čas od času se však přece jen objeví kniha, která „pohne mediálním světem“. V takovém případě se noviny neomezí na vydání jen jedné recenze, ale informují čtenáře o podrobnostech kolem vydání knihy, o životě autora a o jeho dalších dílech, leckdy se proslaví i samotní hrdinové knihy a potom se píše i o nich, jako by byly živými bytostmi.

Jednou z takových knih, které nejen česká média věnovala nadprůměrnou pozornost, je vyprávění o Harrym Potterovi autorky Joanne K. Rowlingové. Začátkem roku 2004 v České republice vyšel pátý díl nazvaný Harry Potter a Fénixův řád.

4.1 Reakce čtenářského publika

Nakladatelství Albatros si pro vydání knihy vybralo výjimečné datum; využilo skutečnosti, že rok 2004 je přestupný, a vydalo knihu v neděli 29. února těsně po půlnoci. Zprávy o Harrym Potterovi a jeho autorce se ale objevovaly v novinách už nějakou dobu předtím: nejdříve samotná informace o tom, že český překlad je na světě, kdy přijde na český trh, později se začalo mluvit o tom, že někteří knihkupci začnou knihu prodávat už dříve, a po 29. únoru byla pro změnu komentována cenová politika knihkupců, protože někteří z nich se zřejmě snažili nalákat čtenáře tak, že knihu prodávali za cenu nižší, než určilo nakladatelství Albatros.

Na český překlad knihy se těšili nejen knihkupci. Fanoušci z řady čtenářů dětských i dospělých byli schopní si v noci z 28. na 29. února leckdy i obléci čarodějnické kostýmy ve stylu Harryho Pottera a čekat v dlouhých frontách před knihkupectvími, která skutečně v neděli těsně po půlnoci otevřela. Za Harryho Pottera se někde převlékali i samotní prodavači.

Otázkou je, zda to byla právě tato nezvyklá reakce čtenářského publika (vždyť na kterou jinou knihu jsou čeští čtenáři schopní stát fronty v noci a v zimě), která zaujala pozornost médií, anebo se čtenáři nechali ovlivnit právě médii. V tom případě by se nejednalo pouze o český úkaz – naprosto stejně reagovala média i publikum i v jiných zemích, např. právě v Británii, ze které Joanne K. Rowlingová pochází a kde žije. Kvalitních knih ale existuje spousta a málokteré se média věnují tolik jako Harrymu Potterovi.

Další otázkou je, zda si Harry Potter skutečně takovou pozornost zaslouží – zda to skutečně je jedna z těch „kvalitních“ knih. Stejně jako mají knihy J. K. Rowlingové mnoho příznivců a fanoušků, mají také tolik odpůrců, kteří je považují za podřadnou literaturu.

Každopádně je Harry Potter zajímavým úkazem a možná by mohl být předmětem zkoumání mediálních expertů.

4.2 Harry Potter v Právu

Právo se o vydání pátého dílu Harryho Pottera poprvé zmiňuje v pátek 6. února 2004 ve článku Františka Cingera s titulkem „2004: Viewegh, Šabach i Harry Potter“ a podtitulkem „Novinky letos vydá řada známých spisovatelů“. Na první pohled je okamžitě zajímavé, že zatímco jsou v titulku jako příklad oněch známých spisovatelů uvedena jména Michala Viewegha a Petra Šabacha, jméno J. K. Rowlingové je nahrazeno jménem hrdiny jejích knih. Zdá se, že Harry Potter je známější než sama autorka. Avšak kdyby její knihy přece jenom někdo neznal, mohl by z titulku lehce nabýt dojmu, že Harry Potter je známý spisovatel.

Článek ten den v *Právu* zabírá většinu strany věnované kultuře. Zhruba v polovině je mezititulok „Dvě stě tisíc Potterů“ a text pokračuje takto:

„Poslední únorový den přesně v 00.01 se dočkají milovníci J. K. Rowlingové pátého dílu Harry Potter a Fénixův řád: na bradavické škole došlo tentokrát z vůle ministerstva kouzel k závažným změnám a atmosféra strachu houstne každým dnem víc a víc.

„Snažili jsme se, aby překlad Pavla Medka nebyl uspěchaný, aby to byla poctivá práce. Čeští čtenáři a fanoušci Harryho si určitě zaslouží kvalitní zážitek i mimořádné kouzelnické datum vydání – přestupný den,“ řekl *Právu* Michal Cvilink z Albatrosu. Kniha má osm set stran, vychází v nákladu 210 tisíc výtisků a bude stát 450 Kč.“

V úterý 10. února *Právo* přináší zprávu, která se sice netýká samotného vydání pátého dílu, ale s tvorbou J. K. Rowlingové rozhodně souvisí. Článek s titulkem „Nový díl Harryho Pottera se už píše“ je převzatý z ČTK.

Ve čtvrtek 26. února vychází v *Právu* článek „Horečka stoupá: nový Potter vyjde v sobotu“. V podtitulku zaznívá tvrzení ředitele Albatrosu Martina Slavíka, že korán, bible a potterovky jsou nejprodávanější knihy na světě. Autorem článku, který je doplněn o rozhovor s překladatelem Pavlem Medkem, je František Cinger.

V pátek 27. února se objevují první zvěsti o cenové politice knihkupců: František Cinger publikuje článek „Harry Potter se nebude prodávat za stejnou cenu“ s podtitulkem „Knihkupci se předhánějí a nabízejí slevy a dárky zákazníkům, kteří koupí novinku co nejdřív“.

V sobotu 28. února sice v kulturní rubrice *Práva* o Harrym Potterovi žádná zmínka není, Harry ale zabírá celkem velký prostor v příloze *Styl* na víkend.

V pondělí 1. března v kulturní rubrice *Práva* vychází recenze s titulkem „Harry Potter jako fanfarón ošlehaný všedností“, jejímž autorem je Petr Matoušek.

Kromě těchto článků v kulturní rubrice byl během února knize Harry Potter a Fénixův řád věnován prostor i v jiných částech *Práva*, především v denním zpravodajství (např. v pátek 13. února, kdy vyšla na titulní straně velká fotografie s popiskem a odkazem na stranu 6).

4.3 Harry Potter v Mladé frontě DNES

Mladá fronta DNES věnovala vydání pátého dílu Harryho Pottera ještě více prostoru než *Právo*. O pátém dílu Harryho Pottera se zmiňuje už v sobotu 3. ledna. Kultura tu má jako každou sobotu k dispozici celý sešit B a článek s titulkem „Český Harry Potter se blíží. Už popáté“ a podtitulkem „Osmisetstránkový Harry Potter a Fénixův řád se objeví o půlnoci na 29. února a bude stát 399 korun“¹ se nachází hned na jeho první straně. Autorkou je Alice Horáčková a článek je doplněný velkou fotografií zobrazující děti převlečené za Harryho Pottera. Fotografie je doplněna popiskem: „Konec čekání na Harryho. Nad pátým dílem příhod čarodějnického učně Harryho Pottera se už radovaly děti v řadě zemí – tyto dívky z amerického Texasu se ozdobily i pro hlavního hrdinu typickou jizvou na čele.“

V pátek 9. ledna kulturní rubriku otvírá článek „Nejen z Pottera bude živ knižní trh“ s podtitulkem „Rok 2004 přinese nové romány Petra Šabacha a Michala Viewegha i poezii hudebníka Paula McCartneyho“. Autorkou je opět Alice Horáčková.

V pondělí 19. ledna se v rubrice Krátce objevuje článek „Slovensko kupuje Harryho Pottera“.

V úterý 20. ledna je publikován krátký článek „Zvolí Britové Pottera románem roku?“

V pondělí 9. února přináší *Mladá fronta DNES* zprávu o šestém dílu (o den dříve než *Právo*) ve článku s titulkem „Nový Harry Potter jde Rowlingové pěkně od ruky“.

V pátek 13. února publikuje Alice Horáčková článek „Perná bude noc s Harry Potterem“ s podtitulkem „Za dva týdny se začne prodávat český překlad pátého dílu. Knihupectví čeká nápor.“

V sobotu 21. února se začíná mluvit o tom, že se Harry Potter bude možná prodávat už dříve: článek Ilony Muselové nese titulek „Bude se Harry Potter prodávat dřív?“ a začíná takto: „Předtuchy, že nový Harry Potter pronikne k českým čtenářům ještě před oficiálním uvedením překladu 29. února, se zřejmě potvrdí. I přes varování a hrozby nakladatelství Albatros hodlá řada knihkupectví na Vysočině s prodejem začít už v pátek. Nabádají je prý k tomu i sami distributoři.“

V pondělí 23. února pokračuje rozruch kolem vydání knihy článkem Alice Horáčkové „Čekání na Harryho Pottera“ s podtitulkem „Pátý díl se začne prodávat tento týden o půlnoci ze soboty na neděli“, doplněný o velkou fotografii. Zároveň ten den v *Mladé frontě DNES* začíná seriál „10 hrdinů Harryho Pottera“, připravovaný Kateřinou Kolářovou, který každý den představí jednu z postav knihy. Seriál začíná kým jiným než hlavním hrdinou: „Otloukánek a učedník kouzel trpce dospívá“.

Ve čtvrtek 26. února se kromě dalšího dílu seriálu objevuje článek Alice Horáčkové „V Potterovi sílí boj o dětskou duši“.

V pátek 27. února seriál samozřejmě také pokračuje a Antonin Viktora navíc publikuje článek s titulkem „Pátý Potter se někde začal prodávat už ve středu“.

V sobotu 28. února je celá strana B2 nazvaná Kultura – Harry Potter. Nachází se na ní článek Alice Horáčkové „Noc, kterou ovládne Harry Potter“ s podtitulkem „Jak se prodejny v Česku připravují na pátou část příběhů z bradavické školy kouzel“. Překladatel Richard Podaný tu v článku „Jak umí v pátém díle čarodějnický učeň česky“ komentuje kvalitu překladu. Pokračuje tu seriál „10 hrdinů Harryho Pottera“ a je tu také otištěn rozhovor s vedoucím jihlavského knihkupectví O. P. Miroslavem Klusákem, který chtěl vydat Pottera dřív, ale nakonec ho pustí na pult až v neděli. Je zde také vyhlášena soutěž, jejíž hlavní cenou je koště Harryho Pottera, další cena je kniha Harry Potter a Fénixův řád (výherci jsou vyhlášeni 8. března).

V pondělí 1. března přináší *Mladá fronta DNES* zprávy o tom, jak probíhala ona „velká noc“: článek s titulkem „Noční fronty na Harryho Pottera“ na titulní straně deníku je jakousi reportáží o uvedení knihy Harry Potter a Fénixův řád v Domě knihy na Václavském náměstí v Praze a v knihkupectví Jaroslava Fryče v Liberci. V obou knihkupectvích před sobotní půlnocí stály dlouhé fronty dětí. Mnohé z nich byly převlečeny za Harryho Pottera, což dokládá i malá barevná fotografie u článku. Ten pokračuje na straně B4, kde je knize kromě sloupku vpravo věnovaná celá strana. Její součástí je také anketa „Je tajemný i legrační“, ve které děti ve věku 10 až 13 let odpovídaly *Mladé frontě DNES* na otázky „Proč máte rádi příběhy Harryho Pottera?“ a „Pokud jste viděli filmové zpracování – co se vám více líbilo: kniha, nebo film?“

Následující den, v úterý 2. března, komentují Alice Horáčková a Ilona Musclová cenovou politiku v článku „Začala cenová válka o Harryho Pottera“. Podle něj „doporučenou cenu 450 korun většina knihkupců snížila o 50 až 70 korun, Tesco prodává Pottera do 13. 3. za 389 korun.“

Rozruch kolem Harryho Pottera poté mírně utichá. V sobotu 6. března vychází článek „Skončí Harry Potter sedmým dílem?“, hovořící o on-line chatu s autorkou a doplněný fotografií J. K. Rowlingové.

4.4 Shrnutí

V obou srovnávaných periodických byla v roce 2004 pátému dílu knížek o Harrym Potterovi a knihám Joanne K. Rowlingové obecně věnována nadměrná pozornost. Žádné jiné knize během roku 2004 tolik prostoru najednou zasvěceno nebylo.

Fenomén Harryho Pottera je v *Mladé frontě DNES* výraznější než v *Právu*. V *Právu* v souvislosti s vydáním pátého dílu vyšlo šest článků, v *Mladé frontě DNES* celkem patnáct a k tomuto výsledku by se ještě měl přičíst každý díl seriálu o jednotlivých hrdinech knihy. Obsahy článků se několikrát překrývaly nejen v obou sledovaných médiích navzájem, ale několikrát i v rámci jednoho samotného média. Některé informace o vydání knihy, o její ceně či o autorce se několikrát opakovaly.

Knihy jako Harry Potter jsou pro mediální svět skutečnou záhadou. Najednou je jim věnována pozornost daleko větší než ostatním knihám, čtenáři sledují vývoj dění kolem nich, jako by se jednalo o skutečně zásadní a pro život nezbytné informace. A přece jsou to jen knihy, jejichž sláva a ohlas časem utichne naprosto stejně jako u všech ostatních.

Poznámky ke kapitole 4:

¹ Tato informace se v *Právu* a v *Mladé frontě DNES* liší: *Právo* uvádí cenu 450 Kč, *Mladá fronta DNES* 399 Kč. Jedná se zde o omyl *Mladé fronty DNES*, která však v článku z 2. března uvádí cenu správně.

5. Rozhovory

Pokusila jsem se více porozumět vnitřnímu chodu kulturních rubrik deníků *Právo* a *Mladá fronta DNES*, a proto jsem oslovila jednoho zástupce z každé z nich.

V *Právu* mi na mé otázky odpověděl PhDr. František Cinger, v *Mladé frontě DNES* Mgr. Alice Horáčková.

Tyto dva zástupce jsem zvolila proto, že v roce 2004 byli autory největšího procenta příspěvků o literatuře v jejich novinách.

5.1 Rozhovor se zástupcem kulturní rubriky deníku Právo

Co vše by podle Vás měla splňovat kulturní rubrika? Splňuje tyto podmínky deník, ve kterém pracujete?

Mluvíme o deníku, tedy denně informovat o aktuálních událostech ve všech oblastech kultury, protože měřítkem je maximální informovanost a spokojenost čtenáře. Tzn. sledovat novinky literatury, filmu, divadla, hudby, výtvarného umění a dalších aktivit. Hledat pro to vhodné žánry od zpráv po články, recenze, ale i rozhovory, protože zvláště kulturní rubrika by měla disponovat živě psanými materiály. Oněch zásad je daleko více, třeba v poslední době se v rámci přehlížení kulturních tradic upustilo, až na výjimky, od sledování kalendária významných osobností, veřejnost by se nemusela dozvídat jen jubilea největších hvězd televizních či filmových vystoupení. Odpověď na první část otázky by zabrala stránku a půl, ale byl by to spíš suchý výčet než čtivě podaná „páteř“ kulturní rubriky. Navíc s kulturními aktivitami souvisí řada aktuálních akcí nebo aktivit ministerstva kultury nebo i financí, o nichž se píše na jiném místě listu než v kulturní rubrice a to pro mě představuje také „kulturu“.

Redaktoři kulturní rubriky deníku *Právo*, v němž pracuju, se o naplnění tohoto ideálu v rámci možností zvláště prostorových poctivě snaží. Dostali se však, podobně jako kolegové z jiných listů, do situace, že aktivity vyvolané volným trhem a svobodnými aktivitami lidí nesvázaných zpravidla ničím jiným než finančními hranicemi nesmírně přibýlo. Jako příklad bych uvedl počet knih.

Před polovinou 90. let evidovala Národní knihovna 8 000 jednotek ročně, v roce 2004 to bylo téměř 16 000! Takže o zájem redaktorů kulturních rubrik jen v oblasti literatury usiluje dvojnásobek titulů než tehdy! V rámci marketingových strategií bombardují redakce nejen autoři, nakladatelé, ale i pracovníci těchto agentur.

Z několika setkání spisovatelů, k nimž patřil např. Kongres Mezinárodního PEN klubu v roce 1994, se počet reprezentativních akcí pořádně rozrostl: Magnesia Litera, Mezinárodní veletrh Svět knihy Praha, Festival spisovatelů Praha, Cena Jaroslava Seiferta, Státní cena za literaturu a překladatelství, zcela nové ceny Akademie literatury české Ladislava Fukse a Boženy Němcové, Ceny Akademie sci-fi, fantasy a hororu, Ceny Miroslava Ivanova za literaturu faktu... Určitě jsem na plno zapomněl. Mělo by být ctižádostí udělat s každým vítězem interview. A to vše patří do prostoru zvaného „kulturní rubrika“.

Jaký by měla mít kulturní rubrika minimálně rozsah? A kolik prostoru by zabírala v ideálním případě?

Podle mé zkušenosti by dvě strany denně byly ideální, vešly by se tam rozhovor, článek, recenze, anketa, drobné informace...

Patří literatura mezi oblasti zájmu vašich novin nebo je výrazně větší prostor věnován jiné oblasti kultury?

Jestliže byste rozšířila téma své práce nejen na kulturní rubriku ale na celé noviny, tak byste zjistila, že od roku 1996 vychází každý čtvrtek v deníku *Právo* Literární příloha Salon, po dlouhá léta jediná literární příloha v denním tisku. Obsahuje nejen publicistické žánry, ale i informace o knihách, vychází tam malý slovník autorů, rozhovory, literární reportáže... Sečteme-li kulturní rubriku se Salonem, vyjde nám, že je literatuře v *Právu* věnována velká pozornost. Přidáme-li k tomu ctižádost, aby o ní psali nejen interní redaktori, ale minimálně desítka spolupracovníků, je to prostor, který má svou váhu. Nakolik je věnována pozornost jiným oblastem kultury, zjišťuje právě vaše práce. Samozřejmě že si o tom děláme vlastní analýzy, ale závěr nechám na vás.

Kdo rozhoduje o výběru témat, kterým se věnujete? Na základě čeho vybíráte, jakým událostem v literatuře se budete věnovat? Na základě čeho vybíráte knihy, ke kterým budete psát recenze?

Spektrum je pestré. Já jako redaktor odpovědný za toto téma sleduji katalogy všech nakladatelství, abychom měli dopředu představu, co čtenáře čeká. Jemu chceme dát rychlou a co nejširší informaci. Takže čas od času, zhruba před veletrhem, případně před létem a potom před Vánoci tiskneme výběr z nabídky. Další síto či spíše doporučující kanál jsou autoři sami, dále nakladatelé, agentury, které nás upozorňují na zajímavé tituly i autory, kteří se Prahou mihnou. Na poradách oddělení kultury o věcech mluvíme, koordinujeme s redakcí Salonu, která si vybírá „vlastní“ knihy, které je zaujaly. V neposlední řadě patří slovo spolupracovníkům, kteří mají také velký přehled.

Tvoří je např. správce internetového Portálu české literatury Radim Kopáč, překladatel a editor Petr Matoušek, zkušená nakladatelská redaktorka Irena Zítková ad. Poslední slovo má vedoucí kulturní rubriky. Pokud jde o knihy mimořádného významu ať už z politického nebo společenského důvodu, hlavní slovo má vždy šéfredaktor.

Výběr se dělá z hlediska významu té které knihy. Rozhoduje, zda jde o novinku, o věhlas autora, jaká je její kvalita, případně předpokládaný zájem čtenáře. Takže spíše próza než životopisné knihy o modelkách, spíše kulturní osobnosti než dějiny techniky. Je to případ od případu. Dobrá kniha o historii nabídne čtenáři víc než špatná próza.

O knihách ale píšou i jiné rubriky, třeba kuchařky využívá kolegyně, co píše o zdravé stravě a zmíní se mj., že čerpala z nové knihy. Jde o to, aby se čtenář mohl dozvědět co nejvíc. O modelkách Magazín Práva či rubriky Životní styl apod.

Snažíte se věnovat zhruba stejný prostor všem literárním žánrům?

Nesnažíme, jak vyplynulo i z předcházející odpovědi. Chceme ale přesto nabídnout vše-hochuť, i když pouhý rozbor ukáže, že fantasy je třeba Popelkou. Podobně poezie, i když ročně vychází údajně více než 600 titulů. O tom, jakou mají kvalitu, svědčí mj. i náklady a jejich ohlas. Přece jenom mimořádná událost i v poezii nám neunikne.

Přizpůsobujete obsah rubriky čtenářům vašich novin? Jakým způsobem sledujete, o co mají zájem?

Píšeme pro čtenáře, takže se snažíme nabídnout mu to, o co má podle našeho názoru zájem. Nebo také to, co si myslíme, že by se měl dozvědět.

Zpětná vazba je telefon, e-mail, klasický dopis, výzkum čtenářského zájmu, věku a sociální skladby čtenářů. Takže abych odpověděl stručně: přizpůsobujeme, sledujeme.

Měla by se literatura vyskytovat na stránkách vašich novin každý den, nebo stačí méně?

Literatura je základ umění, takže by se měla objevovat často. Vzhledem k tomu, z jak enormního množství vybíráme, tak bych byl rád, ale realita je mnohdy jiná. Rozhoduje také priorita času. Jestliže probíhá MFF Karlovy Vary, jehož jsme mediálním partnerem, vycházejí prakticky „filmové“ noviny a myslím, že je to dobře. Vedení se nám to snaží potom vynahradiť.

Pocítujete jakékoli tlaky ze strany nakladatelů, ze strany vydavatele vašich novin či z jiné strany?

Co je to tlak nakladatele? Nabídka katalogu, nabídka recenzních výtisků? Pozvání na křest knihy a diskuse o knihách, které chystají a o nichž by byli rádi, kdyby se veřejnost zvláště dozvěděla? Když mi řeknou: o tomhle psát nemusíte, to prodáme i tak, ale já je přesto neposlechnu, a protože je to dobrá kniha, napíšu o ní?

Vydavatel nám od roku 1991, kdy byl deník privatizován, nemluvil do výběru knih ani do způsobu jejich hodnocení. Pravda ale je, že respektujeme zásady konkurenčního prostředí. Reklamu konkurenčním aktivitám neděláme nebo omezeně. Neznamená to, že nepíšeme o soutěži Magnesia Litera, protože jsou *Lidové noviny* mediálním partnerem, to v žádném případě, v tom chceme poskytovat čtenáři komplexní informaci, ale respektujeme, že jsme soukromý podnikatelský subjekt uprostřed tržního prostředí.

Jste spokojen se současným stavem kulturní rubriky ve vašem deníku? Co byste na ní změnil?

Nikdy jsem nebyl, i když jsem v letech 1992 až 2002 dělal jejího vedoucího. Co by se mělo měnit, říkám na poradách v práci, kde to má cenu, aby se věci změnily. Skutečný ideál jsou dvě stránky, aby se na ně vešly všechny oblasti kultury i všechny žánry. Otázka je, jak velký prostor je pro čtenáře opravdu ideální. Nejsem přesvědčen, že 5 či více kulturních stran v rubrice by se dalo denně „učíst“. Ale rozšíření prostoru i vznik nových příloh se chystá.

5.2 Rozhovor se zástupkyní kulturní rubriky Mladé fronty DNES

Co vše by podle vás měla splňovat kulturní rubrika? Splňuje tyto podmínky deník, ve kterém pracujete?

Mělo by se dodat kulturní rubrika v deníku, protože deník, který má ambici oslovit na tři sta tisíc čtenářů, bude mít jinou koncepci a zaměření než literární časopis s dvěma tisíci odběrateli. V kontextu zpravodajského deníku by kultura dle mého názoru měla přinášet čtenáři orientaci v jednotlivých kulturních oblastech, informovat o událostech, pozoruhodných či výrazných novinkách a výkonech a hodnotit je, představovat zavedené osobnosti i začínající talenty, věnovat pozornost jak věcem, které jsou prokazatelně úspěšné, tak i těm, které jsou prokazatelně dobré, což se ne vždy vylučuje, ale také často nejde ruku v ruce. To je ideál, osobně se snažím naplňovat vše, i když v praxi se to asi ne vždy stoprocentně podaří.

Jaký by měla mít kulturní rubrika minimálně rozsah? A kolik prostoru by zabírala v ideálním případě?

Kultura v *Mladé frontě DNES* mívá denně tak dvě strany, výsledný prostor navíc v mnohém ovlivňuje rozložení inzerce. Jsou tu výrobní a další ryze technické limity listu, které si uvědomuji a chápu, i když bych si osobně přála větší prostor. Ostatně rozsah kulturní rubriky je srovnatelný s rozsahy dalších oddílů, jako je ekonomika či zahraničí.

Patří literatura mezi oblasti zájmu vašich novin nebo je výrazně větší prostor věnován jiné oblasti kultury?

O prostor vymezený kulturní rubricou v *Mladé frontě DNES* se dělí pět šest oborů (pokud zahrnuji i vážnou hudbu) – redaktoři své materiály nabízejí na denních poradách a někdy mezi sebou i trochu bojují, aby měli pro svou událost co nejvíce prostoru. O rozmístění textů a výsledné skladbě, tedy i o zastoupení jednotlivých žánrů, pak rozhoduje vedoucí rubriky po dohodě s editory. Samozřejmě předpokladem je určitá pestrost, na druhou stranu tato premisa někdy bývá v rozporu s mírou aktualit a událostí v tom či onom oboru, a tak se někdy může stát, že jeden obor, jako třeba velmi progresivní a na novinky bohatý film, převládne. V únoru roku 2006 k obsáhlejší reflexi literatury v mnohém přispěla i nová příloha Kulturní scéna – za což jsem velmi ráda –, v níž má každý obor (film, hudba, výtvarné umění, literatura, divadlo) svou jednu stranu. Literatura se navíc také občas stane hlavním tématem přílohy (viz jedenáct knih polistopadové prózy, téma o proměnách hrdinů dětské literatury).

Kdo rozhoduje o výběru témat, kterým se věnujete? Na základě čeho vybíráte, jakým událostem v literatuře se budete věnovat? Na základě čeho vybíráte knihy, ke kterým budete psát recenze?

Náměty na kulturní stránky mám do značné míry šanci ovlivňovat sama, a to svým vkusem, zkušenostmi, kontakty. S náměty a úkoly nicméně přichází i vedoucí rubriky, někdy dá podnět na zpracování určitého tématu (například článek o honorářích umělců) přímo vedení redakce.

Osobně se snažím sledovat současnou českou a zahraniční prózu, na poradách rubriky prosazují i začínající české autory, v době počátků (nejen) jsem například sledovala Miloše Urbana a Emila Hakla. Standardně píšu zpravodajské texty a rozhovory k velkým literárním cenám, v posledních dvou letech na zajímavé tituly na českém letním a předvánočním trhu upozorňovaly samostatné knižní přílohy (loni byla i březnová). Pravidelně přináším rozhovory s takřka všemi zahraničními spisovateli, kteří zavítají do Česka a v češtině mají alespoň jednu knihu, od těch

oceňovaných až po ty populární, aby si čtenáři udělali představu o způsobu práce toho kterého autora – například bestsellerová autorka Bonnie Bryantová v rozhovoru přiznala, že knihy psala s „cowritery“, aby stihla šílené tempo jedné knihy měsíčně. O rozhovory usiluji i na zahraničních veletrzích (např. ve Frankfurtu či Lipsku), nebo využívám možnosti, když mi je rozhovor schopný zprostředkovat nakladatel. Velmi detailně sleduji Festival spisovatelů Praha a pražský veletrh Svět knihy, dvě největší české literární přehlídky, zajímají mě však i podobné akce v zahraničí, na něž mi redakce umožňuje jezdit, kupříkladu knižní veletrh ve Frankfurtu, Boloni či Lipsku nebo literární seminář v Cambridgi.

Snažíte se věnovat zhruba stejný prostor všem literárním žánrům?

Ze žánrů se zaměřuji na beletrii, zejména prostřednictvím rozhovorů, zpravodajských a hodnotících textů, některé texty objednávám od našich spolupracovníků, kteří se specializují na určitý obor – například amerikanistka Hana Ulmanová, Aleš Knapp, který sleduje francouzskou a německou literaturu. Dále má myslím v kulturní rubrice docela obstojnou pozici i dětská literatura, která mě velmi zajímá, a komiks, pokud ho již nezahrnujeme do beletrie. Na literaturu faktu se soustavněji zaměřuje sobotní rubrika Kavárna; náročnější a výběrovější texty, včetně recenzí a ukázek poezie, přináší páteční rubrika Umění a kritika, literaturou se zabývají i regionální mutace.

Přízpůsobujete obsah rubriky čtenářům vašich novin? Jakým způsobem sledujete, o co mají zájem?

Jakožto největší zpravodajský deník se *Mladá fronta DNES* snaží oslovit a zaujmout nejširší čtenářskou skupinu, velká pozornost (a myslím, že někdy i nadměrná) proto patří spisovatelům, kteří mají zjevný ohlas (v prodejnosti knih) a popularitu – dva nejcharakterističtější příklady jsou Joanne K. Rowlingová a Dan Brown, z českých autorů je to Michal Viewegh.

Měla by se literatura vyskytovat na stránkách vašich novin každý den, nebo stačí méně?

Literaturu bych na stránkách novin samozřejmě uvítala každý den a v co největším rozsahu, ale ne za každou cenu. V úvahu se musí vzít i to, že přečtení knihy je časově náročnější, než zhlédnutí filmu nebo poslech desky a někdy není prostě v mých časových možnostech přinášet rozhovory či recenze dennodenně, pokud chci být se svými texty sama spokojena, nehledě na to, že i naši externisté často nestíhají dodat článek v objednaném termínu. Stávají se však i opačné situace, kdy mám hodně materiálů a narážím na nedostatečný prostor, což je věčná potíž deníku – své představy a nadšení z té či oné knihy často musíte vtěsnat do padesáti řádkového layoutu.

Pocitujete jakékoli tlaky ze strany nakladatelů, ze strany vydavatele vašich novin či z jiné strany?

Tlaky ze strany nakladatelů i některých spisovatelů pocituji nesmělé i smělejší (abych napsala o té či oné knize, udělala s tím či oním spisovatelem rozhovor), ale snažím se udržet si nezávislost, rozhoduji se vždy podle toho, jestli mě dané téma či osobnost zajímá a nakolik je událost aktuální. S pokusem o finanční korupci jsem se nesečkala nikdy, taktéž jsem nezaznamenala žádný tlak ze strany vydavatele listu.

Jste spokojena se současným stavem kulturní rubriky ve vašem deníku? Co byste na ní změnila?

Nezlobte se, ale myslím, že jako zaměstnankyni mi nepřísluší hodnotit slabosti kulturní rubriky.

Závěr

Při psaní této své bakalářské práce jsem si kladla za cíl objasnit postavení knihy v současném mediálním světě.

Z českých tištěných médií jsem si pro svůj účel vybrala deníky *Mladá fronta DNES* a *Právo*. Vycházela jsem z hypotézy, že v *Právu* je literatuře věnován větší prostor než v *Mladé frontě DNES*. Došla jsem k ní z pouhého povrchního dojmu: *Mladá fronta DNES* na mě vždy působila poněkud komerčněji. Výrazné titulky a velké fotografie lákají na první pohled pozornost spíše k jaksi modernějšímu druhu zábavy jako je kino nebo populární hudba. V těchto oblastech je také výraznější popularita některých osobností (herců, zpěváků, celebrit). Literatura naopak vždy působila jako intelektuální způsob trávení volného času spojený se studiem a dozvídáním se nových věcí. To už dnes samozřejmě zdaleka vždy neplatí. Ale přečtení knihy stále trvá déle než např. shlédnutí filmu.

Avšak ve své bakalářské práci jsem se nedobrala ke stejnému tvrzení, z jakého jsem vycházela. Při podrobnějším prozkoumání obsahu kulturních rubrik obou deníků je viditelné, že je to právě *Mladá fronta DNES*, která literatuře věnuje větší prostor. Dokazuje to jak kvantitativní analýza, zjišťující počet článků, které se literatuře věnují, tak procentuelní rozložení článků s touto tematikou na stránce, ze kterého je patrné, že i stejný počet článků zabírá v *Mladé frontě DNES* a v *Právu* jiný prostor (v *Mladé frontě DNES* se jedná o prostor větší).

Je pravda, že musím vzít v úvahu celkový rozsah obou deníků. *Právo* denně vychází na menším počtu stran než *Mladá fronta DNES*. Je tudíž logické, že i jeho kulturní rubrika bude zaujímat menší prostor. Avšak jednu jedinou stranu, které *Právo* kultuře běžně věnuje, považuji za silně nedostatečnou. Rozsah jedné strany neumožňuje dostatek kvalitních příspěvků ze všech oblastí kultury, kterým by se deník měl věnovat, a na všechny oblasti kultury tato skutečnost také negativně dopadá. Literatura, která je předmětem mé práce, se potom nemůže v takových novinách objevovat každý den a už vůbec ne v rozsahu, který by jí příslušel.

Ani v *Mladé frontě DNES* se zprávy s literární tematikou neobjevují každý den. Rozhodně je však „dnů bez literatury“ na jejích stránkách méně než v *Právu*. A především je příspěvkům věnován dostatečný prostor pro vyjádření nějaké informace, názoru, stanoviska či jiného druhu sdělení.

Za důležité považuji také vnitřní řád kulturní rubriky, jaký se dá vyzpozorovat u *Mladé fronty DNES*. Kulturní rubrika v ní má své místo, i když se během týdne několikrát mění, lze však v tomto ohledu sledovat určitou pravidelnost. V *Právu* je kulturní rubrika umístěna pokaždé na jiné straně bez jakéhokoli pokusu o vytvoření pravidelného řádu, který by stálí čtenáři jistě ocenili.

Při srovnávání obsahu obou periodik hraje důležitou roli mnoho faktorů. Jedním z nich může být i vlastník toho či onoho periodika. Je možné, že noviny se zahraničním vlastníkem mají více finančních prostředků, aby mohly věnovat dostatečný prostor všem oblastem svého zájmu. Jedná se o problém, který všeobecně tíží česká média a který se projevuje nejen v tisku: nedostatek financí se vlastníci snaží pokrýt placenou inzercí, která většinou čtenáře spíše obtěžuje a která mnohdy obsahu více ubírá než že by zvětšovala šance na jeho rozšíření.

Články o literatuře a o knihách se objevují nejen v kulturní rubrice: při publikování některých bestsellerů, při příležitosti velkých knižních veletrhů a v dalších případech se literatura objevuje i mezi běžným zpravodajstvím, stejně tak v ekonomice či regionálních přílohách. Některé odborné publikace se běžně objevují v přílohách typu „Věda a technika“, „Historie“ či „Životní styl“. *Právo* a *Mladá fronta DNES* mají však některé přílohy dost odlišné a tudíž těžko srovnatelné, a proto jsem si pro větší objektivitu vybrala tradiční rubriku, která je součástí snad každého velkého, všeobecně zaměřeného deníku.

Příkladem bestselleru, kterému byla věnována nadměrná pozornost v obou sledovaných novinách, byl v roce 2004 pátý díl vyprávění o kouzelnickém učňovi Harrym Potterovi. Kniha *Harry Potter a Fénixův řád* vyšla poslední únorový den, oba deníky se jí však věnovaly už v předstihu i nějakou dobu po jejím slavnostním uvedení na trh.

Přiblížit vnitřní chod kulturních rubrik *Mladé fronty DNES* i *Práva* mi pomohly rozhovory s jejich redaktory. Za *Mladou frontu DNES* jsem si promluvila s Alicí Horáčkovou, z *Práva* jsem si vybrala Františka Cingera.

Na závěr bych ráda uvedla, že kniha jako médium, tedy jako nositel určitého sdělení (ať už se jedná o reálná fakta či smyšlené příběhy, umění, poezii atd.) je součástí lidského bytí už po celá staletí a jsem přesvědčená, že jí také ještě dlouho zůstane. I po nástupu moderních technologií je totiž stále tradičním, kompaktním a svým způsobem dokonalým médiem, které je součástí nejen mediálního světa a je s ním velice úzce propojené. Na postavení knihy v tomto světě je možné nahlížet z mnoha úhlů. Já jsem si zvolila jen nepatrný zlomek z celku. Doufám jen, že v budoucnu budu mít možnost se na postavení knihy v mediálním světě podívat ještě z větší blízkosti.

Résumé

La littérature ainsi que les médias ont toujours soulevé en moi une incontestable admiration. C'est pourquoi j'ai choisi les médias comme sujet de mes études supérieures à l'Université Charles. Et c'est la même raison qui m'a dirigée vers le choix du sujet de mon mémoire de fin d'études : « Le livre comme un média et son statut dans le monde médiatique contemporain, relations réciproques, liens et liaisons ».

Le but de ce mémoire est de justifier la situation du livre et de la littérature au sein des médias tchèques. Dans le cadre de la presse écrite tchèque, j'ai choisi deux quotidiens qui tiennent une place importante sur le marché tchèque : *Mladá fronta DNES* et *Právo*. Je me suis décidé à comparer comment le livre est présenté dans leurs rubriques culturelles. Je montre les résultats de mon observation sur l'exemple de l'année 2004, car c'est une période cohérente assez actuelle.

Au début j'ai argumenté ma propre hypothèse sur le fait que le quotidien *Právo* consacre plus d'espace à la littérature que le quotidien *Mladá fronta DNES*. Cependant en considérant et surtout en comparant ces deux médias tchèques que ma réflexion n'était pas juste. C'est justement *Mladá fronta DNES* qui prête beaucoup plus souvent attention aux livres. La preuve de cette affirmation est soutenue par l'analyse quantitative dont les résultats sont présentés dans le troisième chapitre.

La rubrique culturelle de *Mladá fronta DNES* est dispersée sur plusieurs pages tandis que la rubrique culturelle de *Právo* ne comprenait en 2004 qu'une seule page dans la plupart des cas. Il est évident que sur une surface aussi insuffisante il n'est pas possible de faire mention de la littérature aussi souvent qu'il le faut.

Le livre comme média fait partie de la vie quotidienne des gens depuis des siècles et je suis sûre qu'il y gardera sa place encore longtemps. Même s'il doit résister aux nouvelles technologies il reste toujours un média traditionnel, dense et parfait qui appartient au monde médiatique et qui est étroitement lié avec lui.

Seznam použité literatury a pramenů

Prameny:

- *Mladá fronta DNES*. Mafra, a.s. Rok 2004. Ročník XV.
- *Právo*. Borgis, a.s. Rok 2004. Ročník VI.

Literatura:

- *Akademický slovník cizích slov*. Praha, Academia, 2001. 879 s. ISBN 80-200-1351-2.
- HALADA, Jan. *Člověk a kniha*. Praha, Karolinum, 1993. 120 s. ISBN 80-7066-767-2.
- JIRÁK, Jan; KÖPPLOVÁ, Barbara. *Média a společnost*. Praha, Portál, 2003. 207s. ISBN 80-7178-697-7.
- KLIMEŠ, Lumír. *Slovník cizích slov*. Praha, Státní pedagogické nakladatelství, 1998. 862 s. ISBN 80-7235-023-4.
- McLUHAN, Marshall. *Jak rozumět médiím*. Praha, Odeon, 1991. 348 s. ISBN 80-207-0296-2.
- OSVALDOVÁ, Barbora; HALADA Jan a kolektiv. *Praktická encyklopedie žurnalistiky*. Praha, Libri, 2002. 240 s. ISBN 80-7277-108-6.
- *Universum: všeobecná encyklopedie*. 5. díl. Praha, Odeon, 2000. ISBN 80-207-1067-1.
- *Všeobecná encyklopedie ve čtyřech svazcích*. Praha, Nakladatelský dům OP, Diderot, 1998. ISBN 80-85841-17-7.

Internetové zdroje:

- *ARBOMedia* [online]. c2001, poslední revize 12. 5. 2006.
<http://www.arbomedia.cz/down/media/c_tisk_2006.pdf>
- BLAŽEK, Filip. *Typo.cz Česká a světová typografie na internetu* [online]. c2006.
<http://www.typo.cz/_typo/typo-pravidla-historie.html>

STŘANA 11

NOVÝ SENÁTOR V PRAZE 4 FRANTIŠEK PŘÍHODA (OOD): Lidé jsou z politiky znechuceni

Členové Senátu... František Příhoda... Lidé jsou z politiky znechuceni... Senát... František Příhoda... Lidé jsou z politiky znechuceni...

Části Prahy bude bez vody

Části Prahy bude bez vody... Voda... Části Prahy bude bez vody... Voda... Části Prahy bude bez vody...

KOUPE

KOUPE... Nemovitosti... KOUPE... Nemovitosti... KOUPE... Nemovitosti...

VOL NA MNSTA

VOL NA MNSTA... Volby... VOL NA MNSTA... Volby... VOL NA MNSTA... Volby...

PHOTO COPY SERVICE

PHOTO COPY SERVICE... Leasingový... PHOTO COPY SERVICE... Leasingový...

BAZAR KOPIREK

BAZAR KOPIREK... Bazar... BAZAR KOPIREK... Bazar... BAZAR KOPIREK... Bazar...

PRÁHA PROZÍMÍ SOUTĚŽ

PRÁHA PROZÍMÍ SOUTĚŽ... soutěž... PRÁHA PROZÍMÍ SOUTĚŽ... soutěž...

STOVKY ZNAČEK TISICE MODELŮ

STOVKY ZNAČEK TISICE MODELŮ... Dioptrických... STOVKY ZNAČEK TISICE MODELŮ... Dioptrických...

eiffel optic

eiffel optic... 50%... eiffel optic... 50%...

Lysá nad Labem ožila dožinkami

Lysá nad Labem ožila dožinkami... Dožinky... Lysá nad Labem ožila dožinkami... Dožinky...

ZIMNÍ SERVISNÍ AKCE

ZIMNÍ SERVISNÍ AKCE... Servisní... ZIMNÍ SERVISNÍ AKCE... Servisní...

AKČNÍ NABÍDKA

AKČNÍ NABÍDKA... Nabídka... AKČNÍ NABÍDKA... Nabídka...

SEAT

SEAT... Seznam... SEAT... Seznam...

VOLKSWAGEN - úšibkové vozy

VOLKSWAGEN - úšibkové vozy... Volkswagen... VOLKSWAGEN - úšibkové vozy...

PRÁHA, STŘEDNÍ ČECHY

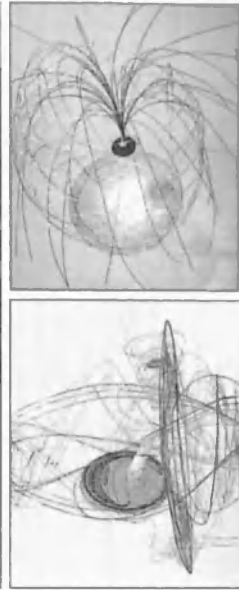
Map of the Czech Republic with various regions highlighted and labeled, including Praha, Střední Čechy, and others.

KULTURA

KAREL MALICH SLAVÍ OSMDESÁTÝ VÝSTAVOU MĚSTSKÉ KNIHOVNY Umění spletené ze stovek drátů

Karel Malich... Umění spletené ze stovek drátů... Karel Malich... Umění spletené ze stovek drátů...

Umění spletené ze stovek drátů... Karel Malich... Umění spletené ze stovek drátů...

Umění spletené ze stovek drátů... Karel Malich... Umění spletené ze stovek drátů...

Umění spletené ze stovek drátů... Karel Malich... Umění spletené ze stovek drátů...

Umění spletené ze stovek drátů... Karel Malich... Umění spletené ze stovek drátů...

Umění spletené ze stovek drátů... Karel Malich... Umění spletené ze stovek drátů...

Umění spletené ze stovek drátů... Karel Malich... Umění spletené ze stovek drátů...

Umění spletené ze stovek drátů... Karel Malich... Umění spletené ze stovek drátů...

Umění spletené ze stovek drátů... Karel Malich... Umění spletené ze stovek drátů...

Umění spletené ze stovek drátů... Karel Malich... Umění spletené ze stovek drátů...

Umění spletené ze stovek drátů... Karel Malich... Umění spletené ze stovek drátů...

Umění spletené ze stovek drátů... Karel Malich... Umění spletené ze stovek drátů...

Umění spletené ze stovek drátů... Karel Malich... Umění spletené ze stovek drátů...

Umění spletené ze stovek drátů... Karel Malich... Umění spletené ze stovek drátů...

Umění spletené ze stovek drátů... Karel Malich... Umění spletené ze stovek drátů...

Umění spletené ze stovek drátů... Karel Malich... Umění spletené ze stovek drátů...

Umění spletené ze stovek drátů... Karel Malich... Umění spletené ze stovek drátů...

Umění spletené ze stovek drátů... Karel Malich... Umění spletené ze stovek drátů...

Umění spletené ze stovek drátů... Karel Malich... Umění spletené ze stovek drátů...

Umění spletené ze stovek drátů... Karel Malich... Umění spletené ze stovek drátů...

Umění spletené ze stovek drátů... Karel Malich... Umění spletené ze stovek drátů...

Umění spletené ze stovek drátů... Karel Malich... Umění spletené ze stovek drátů...

Umění spletené ze stovek drátů... Karel Malich... Umění spletené ze stovek drátů...

Umění spletené ze stovek drátů... Karel Malich... Umění spletené ze stovek drátů...

Umění spletené ze stovek drátů... Karel Malich... Umění spletené ze stovek drátů...

Umění spletené ze stovek drátů... Karel Malich... Umění spletené ze stovek drátů...

Umění spletené ze stovek drátů... Karel Malich... Umění spletené ze stovek drátů...

Umění spletené ze stovek drátů... Karel Malich... Umění spletené ze stovek drátů...

Umění spletené ze stovek drátů... Karel Malich... Umění spletené ze stovek drátů...

Umění spletené ze stovek drátů... Karel Malich... Umění spletené ze stovek drátů...

Umění spletené ze stovek drátů... Karel Malich... Umění spletené ze stovek drátů...

Umění spletené ze stovek drátů... Karel Malich... Umění spletené ze stovek drátů...

Umění spletené ze stovek drátů... Karel Malich... Umění spletené ze stovek drátů...

Umění spletené ze stovek drátů... Karel Malich... Umění spletené ze stovek drátů...

Umění spletené ze stovek drátů... Karel Malich... Umění spletené ze stovek drátů...

Umění spletené ze stovek drátů... Karel Malich... Umění spletené ze stovek drátů...

Umění spletené ze stovek drátů... Karel Malich... Umění spletené ze stovek drátů...

Umění spletené ze stovek drátů... Karel Malich... Umění spletené ze stovek drátů...

Umění spletené ze stovek drátů... Karel Malich... Umění spletené ze stovek drátů...

Umění spletené ze stovek drátů... Karel Malich... Umění spletené ze stovek drátů...

Umění spletené ze stovek drátů... Karel Malich... Umění spletené ze stovek drátů...

Umění spletené ze stovek drátů... Karel Malich... Umění spletené ze stovek drátů...

Advertisement for Volkswagen Transporter, featuring a photograph of the vehicle and text describing its features and availability.

PRÍLOHA 1

K burčáku se jedly rýžové nudle

Desítky tisíc lidí o víkend ochutnali v Mělníku štiavu z plodů vinné révy

Desítky tisíc lidí o víkend ochutnali v Mělníku štiavu z plodů vinné révy

Začal Nekonvenční žižkovský podzim cellisty Jiřího Hoška

Podzimní koncertní sezóna začíná v úterý 23. září v 19 hodin v Městském divadle v Žižkově. Jiří Hoška představí svůj nový program...

Podzimní koncertní sezóna začíná v úterý 23. září v 19 hodin v Městském divadle v Žižkově. Jiří Hoška představí svůj nový program...

Podzimní koncertní sezóna začíná v úterý 23. září v 19 hodin v Městském divadle v Žižkově. Jiří Hoška představí svůj nový program...

Podzimní koncertní sezóna začíná v úterý 23. září v 19 hodin v Městském divadle v Žižkově. Jiří Hoška představí svůj nový program...

Podzimní koncertní sezóna začíná v úterý 23. září v 19 hodin v Městském divadle v Žižkově. Jiří Hoška představí svůj nový program...

Podzimní koncertní sezóna začíná v úterý 23. září v 19 hodin v Městském divadle v Žižkově. Jiří Hoška představí svůj nový program...

Podzimní koncertní sezóna začíná v úterý 23. září v 19 hodin v Městském divadle v Žižkově. Jiří Hoška představí svůj nový program...

Podzimní koncertní sezóna začíná v úterý 23. září v 19 hodin v Městském divadle v Žižkově. Jiří Hoška představí svůj nový program...

Dopodání kráček bylo milionová

Země kolem nás byla plná kráček, které přelétaly nad městy a vesnicemi...

Země kolem nás byla plná kráček, které přelétaly nad městy a vesnicemi...

Město chrání na třídě

Na třídě v Mělníku proběhla akce, při které děti a rodiče sázeli nové stromky...

Na třídě v Mělníku proběhla akce, při které děti a rodiče sázeli nové stromky...

Právní rada z Vídně do Prahy

Právní rada z Vídně do Prahy se zabývá právními otázkami souvisejícími s právními předpisy...

Právní rada z Vídně do Prahy se zabývá právními otázkami souvisejícími s právními předpisy...

NAŠE TIPY

PROBÍDEK: Město Dobruška, okres Mladá Boleslav, okresní úřad v Dobrušce...

PROBÍDEK: Město Dobruška, okres Mladá Boleslav, okresní úřad v Dobrušce...

PROBÍDEK: Město Dobruška, okres Mladá Boleslav, okresní úřad v Dobrušce...

PROBÍDEK: Město Dobruška, okres Mladá Boleslav, okresní úřad v Dobrušce...

PROBÍDEK: Město Dobruška, okres Mladá Boleslav, okresní úřad v Dobrušce...

PROBÍDEK: Město Dobruška, okres Mladá Boleslav, okresní úřad v Dobrušce...

PROBÍDEK: Město Dobruška, okres Mladá Boleslav, okresní úřad v Dobrušce...

PROBÍDEK: Město Dobruška, okres Mladá Boleslav, okresní úřad v Dobrušce...

PROBÍDEK: Město Dobruška, okres Mladá Boleslav, okresní úřad v Dobrušce...

PROBÍDEK: Město Dobruška, okres Mladá Boleslav, okresní úřad v Dobrušce...

PROBÍDEK: Město Dobruška, okres Mladá Boleslav, okresní úřad v Dobrušce...

PROBÍDEK: Město Dobruška, okres Mladá Boleslav, okresní úřad v Dobrušce...

PROBÍDEK: Město Dobruška, okres Mladá Boleslav, okresní úřad v Dobrušce...

PROBÍDEK: Město Dobruška, okres Mladá Boleslav, okresní úřad v Dobrušce...

PROBÍDEK: Město Dobruška, okres Mladá Boleslav, okresní úřad v Dobrušce...

PROBÍDEK: Město Dobruška, okres Mladá Boleslav, okresní úřad v Dobrušce...

PROBÍDEK: Město Dobruška, okres Mladá Boleslav, okresní úřad v Dobrušce...

PROBÍDEK: Město Dobruška, okres Mladá Boleslav, okresní úřad v Dobrušce...

SKUPINA GREEN DAY DNES VYDÁVÁ POLITICKÉ ALBUM AMERICAN IDIOT

Protestsongy plné energie a svěžesti

Skupina Green Day vydává nové album American Idiot, které je plné energií a svěžesti. Album obsahuje protestsongy, které jsou plné energie a svěžesti...

Green Day: American Idiot

NAJDI 150 ROZDÍLŮ A VYHRAJ!

Pro akční nabídku volejte: 844 444 488, www.upc.cz

UPC Direct

844 444 488, www.upc.cz

Pro akční nabídku volejte: 844 444 488, www.upc.cz

PRILoha 2

Deníky

Čtenost v jednotlivých regionech, 12-79 let ('000)

Region	denky - potěšit vydat	denky - potěšit vydat	denky - potěšit vydat	denky - potěšit vydat	denky - potěšit vydat	denky - potěšit vydat
Středočeský						
Blesk (bez Nedělního Blesku)	210,3	Blesk (bez Nedělního Blesku)	66,3	Přeláský deník	82,2	Karlovský
Mladá fronta DNES	201,8	Mladá fronta DNES	52,1	Mladá fronta DNES	53,0	Blesk (bez Nedělního Blesku)
Lidové noviny	86,8	Českobudějovické listy	43,0	Blesk (bez Nedělního Blesku)	46,9	Mladá fronta DNES
Právo	60,8	Právo	25,5	Klatovský deník	24,5	Karlovarské noviny
Lidové noviny	52,8	Táborské listy	23,5	Robčevanův deník	23,4	Čechův deník
Právo	39,4	Čestokrumlovské listy	18,5	Sport	18,8	Sokolovský deník
Právo	26,8	Listy Jindřichohradecka	16,9	Domažlický deník	15,7	Právo
Právo	5,7	Lidové noviny	14,7	Tachovský deník	14,4	Sport
Právo	4,9	Listy Písecka	12,5	Hospodářské noviny	7,9	Lidové noviny
Právo	4,1	Sport	12,4			Hospodářské noviny
						Announce - Autómoto
						Announce - Autómoto
Středočeský						
Blesk (bez Nedělního Blesku)	140,5	Kokorňanský	65,3	Peráček	78,7	Vysočina
Mladá fronta DNES	85,5	Blesk (bez Nedělního Blesku)	60,9	Mladá fronta DNES	48,5	Mladá fronta DNES
Právo	37,1	Hradecké noviny	43,2	Orlické noviny	28,1	Blesk (bez Nedělního Blesku)
Právo	35,1	Nový Jičín	16,4	Nový Choudimka	21,8	Právo
Sport	29,2	Kronšpácké noviny	16,4	Právo	21,5	Vysočina - Nový Jičín
Ústecký deník	26,1	Nový Jičín	15,1	Hospodářské noviny	14,0	Vysočina - Lisy Pehimovka
Deník Litoměřicka	18,5	Nový Jičín	13,1	Nový Jičín	13,1	Sport
Deník Lužan	14,5	Hospodářské noviny	10,9	Nový Jičín	12,7	Vysočina - Nový Jičín
Deník Mostecko	14,0	Orlické noviny	7,2	Sport	7,5	Vysočina - Nový Jičín
Lidové noviny	12,9					Lidové noviny
Středočeský						
Blesk (bez Nedělního Blesku)	163,6	Zrtecký	96,0	Moravskoslezský	206,6	Štěpánský kv
Mladá fronta DNES	118,6	Blesk (bez Nedělního Blesku)	67,3	Blesk (bez Nedělního Blesku)	149,9	Blesk (bez Nedělního Blesku)
Právo	62,7	Zlínské noviny	36,9	Právo	102,0	Mladá fronta DNES
Právo	48,4	Právo	29,6	Sport	95,4	Právo
Lidové noviny	39,9	Právo	24,1	Sport	32,2	Sport
Sport	26,6	Právo	15,6	Lidové noviny	27,3	Lidové noviny
Rovnost - Deník Vyškovska	11,3	Slovácké noviny	15,1	Hospodářské noviny	11,2	Hospodářské noviny
Rovnost - Deník Slovácka	10,6	Hospodářské noviny	14,0	Fryčocko-Místecký a Třebešický deník	9,5	Právo
Rovnost - Deník Slovácka	9,8	Hospodářské noviny	7,3	Opavský a Hlučický deník	6,0	Právo
Rovnost - Deník Slovácka	9,6	Rovnost - Deník Slovácka	3,4	Karlovský deník	4,9	Sport
						Nymburský deník

Zdroj: SKMO, GfK Praha - Median, MEDIAPROJEKT, 1.7.2005 - 17.12.2005, graf: údaje jsou v tisících

PRÍLOHA 3

Clinton stihl operaci za pět minut dvanáct

Některé srdeční tepny už měl ucpané z 90 procent, brzy by ho stihl infarkt

Bill Clinton se srdečními problémy potýká již několik let. Před několika dny mu bylo zjištěno, že má ucpané srdeční tepny až o 90 procent. Brzy by ho stihl infarkt.

Bypass přemostí ucpané tepny
1. srdeční tepna
2. srdeční tepna
3. srdeční tepna
4. srdeční tepna

Bill Clinton se srdečními problémy potýká již několik let. Před několika dny mu bylo zjištěno, že má ucpané srdeční tepny až o 90 procent. Brzy by ho stihl infarkt. Clinton se rozhodl pro operaci, která mu umožní znovu žít normálně. Operace byla úspěšná a Clinton se nyní cítí lépe.

Talantovnímu i Cheney
Dvojčata se narodila v roce 1971. Jejich rodiče byli velmi úspěšní lidé. Cheney se stal vicepremiérem USA a Clinton se stal prezidentem USA.

Desítky alsaských studentek dád odměnitaj odložit muslimské šátky
V Alsasku se koná soutěž, kde studentky mohou získat odměnu, pokud odmítnou nosit muslimské šátky.

Kwasniewski zmírnil výhrady z Washingtonu
Kwasniewski se snaží zmírnit výhrady z Washingtonu ohledně americké politiky.

Brusel zažaloval Británii kvůli jaderné bezpečnosti
Brusel zažaloval Británii kvůli jaderné bezpečnosti. Podle Evropské unie Británie nedostatečně chrání jaderné zbraň.

Kerry slíbil do čtyř let odchod USA z Iráku
Kerry slíbil, že do čtyř let od odchodu z Iráku. To je jeho závazek vůči americkému lidu.

Milice židovských extremistů šikanuje OSN
Milice židovských extremistů šikanuje OSN. Organizace za lidská práva obviňuje tyto skupiny z porušování lidských práv.

Fanatici, kteří bydlí v prohlubni
Fanatici, kteří bydlí v prohlubni. Odkazuje na extrémní skupiny, které žijí v izolaci.

Hlavně se bavíme

Kytarista NERAZ ZDENEK VYRSTAL FÁKA

Zdeněk Vrstal Fák, kytarista skupiny Neraz.

Zdeněk Vrstal Fák je kytarista skupiny Neraz. Jeho hudba je charakteristická svým rytmem a melodií. Skupina má mnoho fanoušků a koncertuje po celé republice.

Pestré a příjemné album

Album je pestré a příjemné. Obsahuje různé žánry a skladby, které posluchači ocení. Je to velmi kvalitní dílo.

Diváci zvolili Náměstíčko

Diváci zvolili Náměstíčko jako nejlepší film. Tento úspěch je pro režiséra velkým úspěchem a motivací pro další tvorbu.

Hellboy potřeří na papíře

Hellboy potřeří na papíře. Komiks se stává populárním a čeká se na jeho filmovou adaptaci.

PRO SBĚRATEL
10. 12. 2003

Sperky, nábytek a obrazy

MILAN KNIŽAK VYTVÁŘÍ VE SCHIELEHO CENTRU V ČESKÉM KRUMLOVĚ

Milan Křižák, umělec a výtvarník.

Milan Křižák vytváří ve Schieleho centru v Českém Krumlově. Jeho díla jsou plná emocí a představují výjimečné umělecké tvůrčí práce.

Supraphon vydává Werichova Švejka

Supraphon vydává Werichova Švejka. Tento klasický román je nyní dostupný v nové edici s komentáři a ilustracemi.

Dvakrát do léže stoky nevystoupíš

Dvakrát do léže stoky nevystoupíš. Tento film je satirou na českou společnost a její problémy.

KAREL RODEN HRAJE RASPUTINA V AMERICKÉM FILMU HELLBOY, KTERÝ ZITRA VYSTOUPÍ DO KIN

Karel Roden hraje Rasputina v americkém filmu Hellboy. Jeho výkon je velmi dobře přijat a čeká se na další projekty.

PRO SBĚRATEL
10. 12. 2003

Když si blízcí najednou překážejí

PETRA HÜLOVÁ VYDALA KNIHU PŘES MATNÝ SKLO

... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...

... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...

Kohák do aktovky

... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...

Houslička Mila Georgieva v Praze

... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...

Plzeňské Divadlo 2004 vsadilo na jistotu jmen

... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...

Brno otevře novou scénu muzikálem Vlasy

... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...

Angličané triumfovali v Rudolfinu

... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...

UZ už mají název a místo

... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...

Náměstíčko vítězí nad 24 hodinami

... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...

Skupina November 2nd jede do USA a Anglie

... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...

Nápravná služba CO

... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...

Komise technické

... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...

Potápěči o přičině nepochybují: obří loď poslal ke dnu výbuch

... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...

Bushův spojenec Howard má opět šanci vyhrát volby

... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...

V Malé Fatře se načerno usadila hluchoněmá Češka

... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...

Timberlakoví chvilka maika svařbu s Diazovou

... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...

Zkázu Estonie halí i po 10 letech otazníky

... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...

Trajetky v cístech

... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...

Podlanci se nerzdávají

... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...

Právník

... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...

Právník

... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...

Právník

... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...

Právník

... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...

Právník

... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...

Právník

... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...

Právník

... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...

Právník

... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...

Právník

... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...

Právník

... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...
... a jak se jí daří...

Advertisement for MMSV (Mikro Mikro Servis) featuring a large logo and text about car services.

Advertisement for Velařský Barmán (Barman) featuring a cartoon character and text about bar services.

Advertisement for Brno - Vystavisti featuring a logo and text about exhibition services.

Advertisement for MMSV (Mikro Mikro Servis) featuring a large logo and text about car services.

Advertisement for MMSV (Mikro Mikro Servis) featuring a large logo and text about car services.

Děti si na Džbánu hrály nejen na policisty

LEVNÁ KOSTKOVKA
Mladí a starší děti si na Džbáně hrály nejen na policisty, ale i na...
V rámci projektu 'Děti a bezpečnost' proběhlo v úterý 2. října 2004 v...
Děti si na Džbáně hrály nejen na policisty, ale i na...
V rámci projektu 'Děti a bezpečnost' proběhlo v úterý 2. října 2004 v...
Děti si na Džbáně hrály nejen na policisty, ale i na...
V rámci projektu 'Děti a bezpečnost' proběhlo v úterý 2. října 2004 v...

Botanická zahrada čeká dostavbu za desítky milionů

PRAHA. Čeká se na dostavbu Botanické zahrady v Praze, která má být...
Botanická zahrada čeká dostavbu za desítky milionů. Projekt zahrnuje...
V současnosti probíhá výstavba nových stánků a doplnění stávajících...
Dostavba zahrady bude stát několik desítek milionů korun...

Poláci věnovali Praze 6,5 milionu korun

PRAHA. Česká vláda v úterý 2. října 2004 věnovala Praze 6,5 milionu korun...
Poláci věnovali Praze 6,5 milionu korun. Peníze budou použity na...
V rámci této smlouvy budou financovány různé projekty v oblasti...
Věnovali peníze na podporu kulturních a společenských aktivit...

Advertisement for BAWAG BANK showing a person at a computer terminal and a car.

Advertisement for Cardoba cars, featuring a car and text about leasing options.

V Letňanech táhly zejména lodě a letadla

PRAHA. V úterý 2. října 2004 proběhlo v Letňanech...
V Letňanech táhly zejména lodě a letadla. Akce byla organizována...
Zúčastnili se jí lidé z celého Pražského území...
V rámci akce byly přetahovány různé typy letadel a lodí...

Dvě předhledky v kině Aero

PRAHA. V úterý 2. října 2004 proběhlo v kině Aero...
Dvě předhledky v kině Aero. Předhledky byly věnovány...
V rámci předhledky byly ukázané dva filmy...
Předhledky proběhly v rámci oslav...

Společenský večer v úterý

PRAHA. V úterý 2. října 2004 proběhlo v úterý...
Společenský večer v úterý. Večer byl věnován...
V rámci večera byly předvedeny různé ukázkové...
Večer proběhl v příjemné atmosféře...

Možná výjimek na Malostranské

PRAHA. V úterý 2. října 2004 proběhlo v úterý...
Možná výjimek na Malostranské. Akce byla organizována...
V rámci akce byly předvedeny různé ukázkové...
Akce proběhla v rámci oslav...

Konk v hlavním

PRAHA. V úterý 2. října 2004 proběhlo v úterý...
Konk v hlavním. Akce byla organizována...
V rámci akce byly předvedeny různé ukázkové...
Akce proběhla v rámci oslav...

Italská opera v severských tónech

Italská opera v severských tónech. Operní společnost...
Italská opera v severských tónech. Operní společnost...
V rámci opery byly předvedeny různé ukázkové...
Operní představení proběhlo v rámci oslav...

Operní společnost...
V rámci opery byly předvedeny různé ukázkové...
Operní představení proběhlo v rámci oslav...

Advertisement for 'OSKAR' featuring a woman's face and text 'VOLEJTE DO VŠECH SÍTÍ ZA STEJNOU CENU'.

Lucie Šerfvertová představuje v Národním muzeu svou obří křímu

Lucie Šerfvertová představuje v Národním muzeu svou obří křímu...
Lucie Šerfvertová představuje v Národním muzeu svou obří křímu...
V rámci představení byly předvedeny různé ukázkové...
Představení proběhlo v rámci oslav...

Lucie Šerfvertová představuje v Národním muzeu svou obří křímu...
Lucie Šerfvertová představuje v Národním muzeu svou obří křímu...
V rámci představení byly předvedeny různé ukázkové...
Představení proběhlo v rámci oslav...

Lucie Šerfvertová představuje v Národním muzeu svou obří křímu...
Lucie Šerfvertová představuje v Národním muzeu svou obří křímu...
V rámci představení byly předvedeny různé ukázkové...
Představení proběhlo v rámci oslav...

Medek nenašel nového majitele

Medek nenašel nového majitele. Akce byla organizována...
Medek nenašel nového majitele. Akce byla organizována...
V rámci akce byly předvedeny různé ukázkové...
Akce proběhla v rámci oslav...

Jungmannova cena za Beowulfia

Jungmannova cena za Beowulfia. Akce byla organizována...
Jungmannova cena za Beowulfia. Akce byla organizována...
V rámci akce byly předvedeny různé ukázkové...
Akce proběhla v rámci oslav...

Jungmannova cena za Beowulfia. Akce byla organizována...
Jungmannova cena za Beowulfia. Akce byla organizována...
V rámci akce byly předvedeny různé ukázkové...
Akce proběhla v rámci oslav...

Jungmannova cena za Beowulfia. Akce byla organizována...
Jungmannova cena za Beowulfia. Akce byla organizována...
V rámci akce byly předvedeny různé ukázkové...
Akce proběhla v rámci oslav...

Festival velkých zážitků

Festival velkých zážitků. Akce byla organizována...
Festival velkých zážitků. Akce byla organizována...
V rámci festivalu byly předvedeny různé ukázkové...
Festival proběhl v rámci oslav...

Festival velkých zážitků. Akce byla organizována...
Festival velkých zážitků. Akce byla organizována...
V rámci festivalu byly předvedeny různé ukázkové...
Festival proběhl v rámci oslav...

Festival velkých zážitků. Akce byla organizována...
Festival velkých zážitků. Akce byla organizována...
V rámci festivalu byly předvedeny různé ukázkové...
Festival proběhl v rámci oslav...

Nejlepší Horem pádem

Nejlepší Horem pádem. Akce byla organizována...
Nejlepší Horem pádem. Akce byla organizována...
V rámci akce byly předvedeny různé ukázkové...
Akce proběhla v rámci oslav...

Slodičí říčí

Slodičí říčí. Akce byla organizována...
Slodičí říčí. Akce byla organizována...
V rámci akce byly předvedeny různé ukázkové...
Akce proběhla v rámci oslav...

Slodičí říčí. Akce byla organizována...
Slodičí říčí. Akce byla organizována...
V rámci akce byly předvedeny různé ukázkové...
Akce proběhla v rámci oslav...

Slodičí říčí. Akce byla organizována...
Slodičí říčí. Akce byla organizována...
V rámci akce byly předvedeny různé ukázkové...
Akce proběhla v rámci oslav...

Slodičí říčí

Slodičí říčí. Akce byla organizována...
Slodičí říčí. Akce byla organizována...
V rámci akce byly předvedeny různé ukázkové...
Akce proběhla v rámci oslav...

Slodičí říčí. Akce byla organizována...
Slodičí říčí. Akce byla organizována...
V rámci akce byly předvedeny různé ukázkové...
Akce proběhla v rámci oslav...

Slodičí říčí. Akce byla organizována...
Slodičí říčí. Akce byla organizována...
V rámci akce byly předvedeny různé ukázkové...
Akce proběhla v rámci oslav...